National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
APR 6 1978

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 20 (2463) XXVII aastakäik | Teisipäeval, 14. märtsil 1978 — Tuesday, March 14, 1978 | Üksiknumbri hind 35 senti

Tühja-töö konverents Belgradis lõppes

Kanada mitmekultuuriminister Cafik nõudis Balti rahvaste perekondade ühendamist

BELGRAD — Belgradis jõudis möödunud nädalal lõppfaasi Euroopa julgeolekukonverentsi järelkonverents kui osavõtvatel riikidel õnnestus Maltat sundida oma nõudmiste tagasivõtmisele ja ühisele komünikeele allkirjutamisele. Komünikee koostamisel tehti venelastele suuri järelandmisi ja jäeti sellest välja inimõiguse küsimused, mida osavõtvate maade mõned esindajad oma lõppsõnavõttudes siiski alla kriipsutasid.

Ühendriikide peadelegaat A. Goldberg kinnitas oma lõpukõnes, et Ühendriikide valitsus jatkab oma inimõiguste rakendamise nõudmise poliitikat vaatamata sellele, et seda ei ole Belgradi konverentsi lõpukomünikees mainitud.

Goldberg avaldas kahetsust, et N. Liidu delegaadid keeldusid inimõiguste probleemide käsitamisest konverentsi lõpukokkuvõttes.

Ta ütles, et konverents lükkas ümber N. Liidu väited, millede kohaselt inimõiguste käsitamine tähendab teiste riikide sisemistesse asjadesse sekkumist.

Kanada esindajal mitmekultuuri minister Normal Cafikul oli kokkusaamine N. Liidu peadelegaadi Juli Vorontsoviga. Minister Cafik tõstis esile Balti riikidest pärit Kanada kodanikke, kes taotlevad perekondade ühendamist, vabat ida ja lääne vahelist liikumist ning inimõiguste rakendamist N. Liidus.

Ta puudutas ka N. Liidu dissidentide küsimust, leides, et N. Liit ei kohtle neid õiglaselt.

Dissidentidest mainis ta eriti Anatoli Shtsharanskit, kinnitades, et Kanada on valmis ta vastu võtma kui N. Liit lubab tal maalt lahkuda. Samuti tegi ta ettepaneku, et venelased vabastaksid vanglatest kõik dissidendid ning annaksid neile võimaluse teistesse maadesse siirduda.

N. Liidu peadelegaat Vorontsov mainis Cafikule vastuseks, et Shtsharanski ei ole teisitimõtleja

vaid spioon, kelle tegevuse kohta vene võimudel on dokumente,

mis näitavad, et ta tegutses Ühendriikide CIA kasuks.

Vorontsov nõudis ühtlasi seletust, miks läänеriigid hindavad nõukogude ühiskonda ainult üksikute teisitimõtlejate järele. Ta süüdistas läänеriike, et need on nurja ajanud Belgradi konverentsi, sidudes inimõigused inimkontaktide küsimusega. Vorontsovi arvates on inimõiguste küsimus ideoloogiline ning see tekitab põhimõttelisi konstitutsioonilisi probleeme N. Liidus.

Konverentsi lõpetades otsustati järgmine Euroopa julgeolekukonverentsi järelkonverents korraldada Hispaania pealinnas Madriidis 11. novembril, 1980. aastal.

Aktuse külalisi Eesti Vabariigi aastapäeva aktusel Montrealis. Foto: E. Sügise

Vana Andrese juubel TV-s

Õnnestunud saade kahe rahvuse ühisest jumalateenistusest

Möödunud pühapäeval algusega kell 11 e.l. andis Kanada riiklik televisiooni saatejaam CBC ülekanadalises ulatuses edasi Toronto Vana Andrese kiriku 100. aastapäeva piduliku jumalateenistuse, mis toimus teatavasti nädal aega varem jumalakoda kasutavate eesti ja läti koguduste ja õpetajate ühisel kaastegevusel.

Saade oli üldiselt hästi õnnestunud. Selle raamides ilmusid saate jälgijate silmade ette lähivõtted kiriku kunstipärasest arhitektuurist, tseremooniast langenute mälestustahvli juures, õpetaja J. Cailitise sõnavõtust, õpetaja A. Tauli jutlusest, koguduse nõukogu esimeeste A. Roosti ja J. Petersoni pühakirja lugemisest ning mõlemate koguduste kooride ettekannetest,

kusjuures televisioonikaamera peatus pidevalt üksikute lauljate nägudel, et anda edasi nende elamuslikku kaasaelamist laulule.

Vana Andrese kirik õnnistati jumalakojana 17. märtsil 1878. aastal ning selle ehitamise teostas ainult 60-liikmeline shoti immigrantide kogudus. Kirik mahutab 900 inimest ning on varustatud kahe torniga, milledest üks on 122 ja teine 78 jalga kõrge.

Kiriku ehitamine läks sada aastat tagasi koos krundi ostmisega maksma 53. 725 dollarit.

Eesti ja läti kogudused ostsid selle kiriku Ameerika Luteri Kiriku abiga 1951. aastal, makstes kiriku eest 145.00 dollarit.

*

Möödunud pühapäeval toimus Vana Andrese kirikus kannatusaja kontsert-jumalateenistus, mida sisustasid Musica Divina koor ja orkester Lembit Avessoni juhatusel. Koor ja orkester kandsid ette Kuhlau kantaadi „Gott sei mir gnädig", Haydn'i „Missa St. Nicolai, Chaffrathi „Sinfonia A. Dur" ning Hovhannese „Psalms ja Fuga".

Ettekanded olid hästi läbitöötatud ja pakkusid rohkearvulisele kuulajaskonnale sügava elamuse.

Killamängud lükatakse edasi sügisele?

Pidustusi ei ole võimalik korraldada Devil's Elbow maa-alal

Möödunud pühapäeval pidas killamängude ja Võidupüha pühitsemise komitee koos maakondade esindajatega erakorralise koosoleku, kus olid arutusel nendele üritustele ette tulnud takistused kuna ettenähtud maa-ala omanikud olid edasilükkamatute asjaolude tõttu sunnitud Devil's Elbow üürimise kokkuleppe selleks otstarbeks tühistama.

Kokkutulnud maakondade esindajaile andis killamängude ja Võidupüha korraldamise komitee esimees R. Kreem informatsiooni tekkinud olukorrast. Devil's Elbow omanikel tuleb teha Ontario Tervishoiuvalitsuse nõudel väga suuri muudatusi ja ümberehitusi, mis võtab rohkem aega kui esialgul osati arvata.

Nüüd on antud olukorras jäänud paar alternatiivi, mis R. Kreem koosolijaile andis arutlemiseks ja seisukoha võtmiseks.

Üks oleks mängude viimine tulevale aastale, kuid siis on mai lõpul Torontos Põhja-Ameerika eesti laulupidu, mis teeks raskeks teise suure ürituse korraldamise. Kui aga jätame edasi 1980-le, siis on Rootsis ESTO-80, mis vaevalt laseb kedagi kaugemalt killamängudele tulla. Ta arvas, et peame ühe teise aja leidma, mis pole Võidupühaga seotud.

Ta oli vahepeal juba leidnud teise võimaluse 27. mail Trenti ülikooli maa-aladel, kuid siis selgus, et samal ajal toimub St. Catharinesis noorte kevadpäev ja koolinoorte laulupidu. Kõne all on veel 3. juuni ja 12. aug. nädalalõpud. Või siis jätta sündmus veelgi kaugemale sügisele.

Ta oli vahepeal juba leidnud **maa-alasid, mis sobivad selle ürituse korraldamiseks ja pidas ise sobivaimaks Trenti ülikooli ehitusi ja ümbrust,**

mis asub Peterborough'i linnast väljas, looduse rüpes, mäe nõlvakul ja jõe ääres ja kus osa hooneid on eesti ehitusettevõtte (Varamäe) poolt ehitatud. Lisaks ruumidele on võimalik kasutada üht väljakut kooli ehituste läheduses. Seal on palju eeldusi, nagu saunad, ujumisvõimalused, sööklad ja soodsahinnalised ööbimisvõimalused. Ta on viimaseil eesti üritusil uurinud rahva hoiakut selle asukoha ulatuses ja leidnud, et ööbijaid oleks 85—90% ulatuses. Ülikoolil on olemas tantsusaalid. Kui oleks palju ööbijaid, võiks pühapäevahommikul korraldada sealses auditooriumis jumalateenistuse.

Diskussiooni osas võeti elavalt sõna. Mitmed leidsid, et killamängud ei tarvitse siiski mitte tänavu ära jääda, vaid võiksid toimuda Labour Day'l, tänavu 2. septembri nädalalõpul.

Siis oleks suur puhkuste aeg juba läbi ja inimesed tuleksid heameelega kokku, et uut hooaega välissündmusega alustada.

Koha osas nimetati mitut võimalust, kuni lõpuks lepiti kokku, et komitee kuulaks veel üht maa-ala saamise võimalust jaanipäevaseks killamängude ja Võidupüha ürituseks. Kui see pole aga läbiviidav, siis leida maa-ala 2. sept. nädalalõpuks. Viimasel veidi kaugemal oleval ajal on see hea omadus, et see annaks maakondadele, kes pole veel organiseerimistööga alustanud, rohkem aega nii organiseerimiseks kui ka oma väljapanekute üle mõtlemiseks.

Kõne all oli veel majanduslikke küsimusi ja selgus, et Eesti Liit Kanadas oli laenanud nende päevade korraldamiseks omalt poolt 500 dollarit.

Puudutati ka organisatoorseid vahehekordi teiste organisatsioonidega, kes olid kaasas Võidupüha osa tähistamisega, kusjuures leiti, et kui sündmust ei saa Võidupühal teha, siis pole maakondlikud esindajad enam seotud nendega, sest jääksid ainult killamängud.

Palestiina araablaste veretöö

Vallutasid Iisraelis kaks bussi ja mõrvasid 37 inimest

TEL AVIV — Palestiina terroristid sooritasid möödunud laupäeval Iisraelis ühe oma ulatuslikumaid ja ohvriterikkamaid rünnakuid, vallutades reisijate bussi, mille nad lasid hiljem õhku. Terroristidel tekkis Tel Avivi lähedal politseivõimudega äge tulevahetus, mille tagajärjel 9 terroristi said surma, kuna 2 vangistati.. Terroristide kuulide ja bussi põlemise ohvriks langesid 37 inimest, kuna ligemale 80 inimest said haavata.

Liibanonist välja saadetud terroristid maandusid kummipaatidel Iisraeli rannikul. Iisraeli võimud mainivad, et terroriste oli 11 ning nad maandusid kahes kummipaadis.

Araablased vallutasid esialgu ühe sõiduauto, millest nad hakkasid metsikult möödujaid tulistama.

Teel Tel Avivi poole vallutasid nad ühe iisraeli turistide bussi ning tulistasid automaatrelvadest igat vastutulevat sõidukit. Tel Avivi lähedal vallutasid nad veel teise bussi ja sundisid selle see olevad turistid, nende hulgas 30 last minema varem vallutatud bussi. Sõites Tel Avivi poole mõnasid nad Egiptuse president Sadati ja Iisraeli peaminister Begini ning surmasid mitu reisijat.

Iisraeli politsei- ja sõjaväevõimud seadsid enne Tel Avivi teel üles barrikaadid ja peatasid bussi.

Politseinikud tulistasid bussi rattakummid tühjaks, mille järele algas äge tulevahetus terroristide ning Iisraeli politseinike ja sõdurite vahel.

Buss plahvatas lõpuks põlema ja mõnede reisijate informatsiooni kohaselt tekkis tuli terroristide käsikranaadist. Tulevahetuse ajal oli bussis 71 inimest, kelledest 30 said surma ja paljud haavata.

Iisraeli võimud tõotasid terroriaktsiooni eest Palestiina araablastele veriselt kätte maksta ja peaminister Begin oli sunnitud isegi oma reisi Washingtoni mitmeks päevaks edasi lükkama, et arutada erakorralisel valitsuse koosolekul vajalikkude sammude tarvitusele võtmist.

Dissidendilt võeti kodakondsus

MOSKVA — N. Liidu võimud võtsid kodakondsuse kindral Pjotr Grigorenkolt kes oli nõukogude tuntuimaid dissidente, nõudes inimõiguste rakendamist N. Liidus. Grigorenko lahkus N. Liidust välismaale kuueks kuuks, peatudes Ameerika Ühendriikides, kes elab ta poeg. Seda võimalust kasutasid kommunistlikud võimud temalt kodakondsuse äravõtmiseks, mille tulemusena kindralil ei ole enam võimalik N. Liitu tagasi pöörduda. Grigorenko oli üks Teise maailmasõja kangelasi, keda oli vääristatud paljude kõrgete nõukogude aumärkidega, kuid ta muutus võimudele tülikaks kui ta hakkas nõudma inimõiguste rakendamist. Ta arreteeriti 1964. aastal ja saadeti vaimuhaiglasse, kus ta viibis 14 kuud. 1969. aastal arreteeriti ta uuesti ja hoiti vaimuhaiglas kinni viis aastat.

Spioonide nimekiri Ottawas

OTTAWA — Konservatiivide parteisse kuuluv Kanada parlamendiliige Otto Jelinek tegi avalikult teatavaks 14 N. Liidu Ottawa saatkonna liiget, kes temale saabunud informatsiooni kohaselt tegelevad spionaazhiga. Jelineki nimekirjas on järgmised N. Liidu saatkonna liikmed: Albert Enguibarov — kaubandusnõunik, Dmitri Ivanov — nõunik teaduse ja tehnoloogia alal, dr. V. Mikhejev — nõunik, kapten Igor Bardejev — mere- ja lennuväe atashee, Marat Reva — saatkonna 1. sekretär, Boris Soukharev — saatkonna 1. sekretär, Gennadi Zolotov — saatkonna 1. sekretär, kolltn. Valentin Povetiev — sõjaväelise atashee abi, kol. Eduard Aleksanjan — sõjaväelise atashee abi, Andrei Plavinski — kaubanduse atashee, Sergei Ivanov — saatkonna 3. sekretär, Vitali Tkatshenko, — kaubanduse atashee, Nikolai Krioutshenov — atashee, Vladimir Skotenko — esimene sekretär.

© Eesti Teadusliku Seltsi (ETS) Lõuna-Rootsi Osakonna aasta üldkoosolek Eesti Majas Lundis valis uueks esimeheks prof. Indrek Martinsoni. Osakonnal on 73 liiget, neist 3 auliiget. Üldkoosolekul kõneles dotsent Elmar Nyman Stokholmist eesti-rootslaste kohanemisest Rootsis.

EELK PEETRI KOGUDUS TORONTOS
Suurel neljapäeval, 23. märtsil kell 8.30 õhtul Peetri kirikus
**Kannatusaja mäng —
PÜHA-ÕHTU SÖÖMAAEG**
(York Cycle)
ingliskeeles — eestikeelsete seletustega
Pääsmeks kirikukorjandus

NOORTE-AASTA PIDUSTUSED
8. APRILLIL 1978 EESTI MAJAS
Teatrietendus O. Luts'u „Kevade" kell 18.00. Noortepidu kireva eeskavaga kell 20.00. Tantsuks noorteorkester „Orpheus". Einelaud. Pääse: $4.00 18 a. ja alla $2.00. Müügil kooliõhtutel ja laup. homm. 10—12.30 Eesti Majas, neljap. õ. Keele tän. koolimajas, õpilastelt ja Abistamiskomitees
T.E.S. TAIENDUSKOOLID

EELTEADE
TERR „Kungla"
MAIBALL
toimub laup., 13. mail 1978 kell 8 õ.
Toronto Harbour Castle Hilton Convention Centre'i
Frotenac Ballroom'is
Pääsmete eelmüük algab 3. aprillil

VÄBADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Puudub kindel poliitika

Belgradis äsja lõppenud Euroopa julgeolekukonverentsi järelkonverents, kus kavatseti arutada osavõtvate riikide poliitikat ja sammusid Helsingis sõlmitud ja seal 35 riigi poolt allakirjutatud kokkulepete rakendamiseks, ei andnud läänemaailmale loodetud tulemusi. N. Liit keeldus kategooriliselt arutamast inimõiguste rakendamise küsimusi ning nende fikseerimist konverentsi lõpukomünikees ning läänemaailm oli lõpuks sunnitud alla kirjutama tühisele ja mittemidagiütlevale deklaratsioonile, mis siiski on dokumentaalseks tõendiks, et Belgradis mitu kuud toimunud nõupidamine oli tühi aja ja rahakulu, andes järjekordse kinnituse demokraatlikkude riikide sissekukkumisest N. Liiduga ja teiste kommunistlikkude riikidega koostöökokkulepete sõlmimisel.

Ebaõnnestunud Belgradi konverentsi taustal kerkib eriti reljeefselt esiplaanile kogu praegune maailma välispoliitiline olukord, kus N. Liit on oma satelliitide toetusel asunud ähvardavasse ofensiivi ning läänemaailm on surutud kindla välispoliitika ja selgete seisukohtade puudumisel kaitseolukorda.

Moskva ofensiivi ja agressiivsust on eriti tiivustanud kommunistide suured edusammud Aafrikas. Angoola vallutamine kuuba palgasõdurite abil, mida Ühendriigid ükskõikselt pealt vaatasid, on ergutanud venelasi laiendama oma operatsioone ka Etioopiasse ja Somaaliasse ning seni on Ühendriikide reaktsioon sel puhul olnud silmatorkavalt nõrk ja saamatu, piirdudes ainult president Carteri kaudsete hoiatustega. See on jätnud Moskvas paratamatult mulje, et Ühendriikide praegune administratsioon president Carteri ja välisminister Vance juhtimisel on välispoliitika kujundamisel nõrk ja ebajärjekindel, mis loob venelastele erakordselt soodsad võimalused tegutsemiseks ja uute vallutuste organiseerimiseks.

Ühendriikide ebakindel ja kõikuv välispoliitika on kaasa toonud ka olukorra, kus venelased lihtsalt muigavad president Carteri inimõiguste rakendamise poliitikale ja ei võta seda üldse tõsiselt. Pärast seda kui Carter inimõiguste poliitika allakriipsutamisel tagasi tõmbus, on KGB suurendanud oma survet N. Liidus tegutsevatele inimõiguste nõudjatele ning paljud neist on arreteeritud või toimetatud vaimuhaiglatesse. Moskva rangemat ja ülbemat hoiakut võib märgata ka strateegiliste tuumarelvade kokkulepete läbirääkimistel, kuna Pravdas äsjailmunud juhtkirja kohaselt Ühendriigid peavad kokkuleppe saavutamiseks tegema senisest suuremaid kontsessioone. Nende kontsessioonide raamides peavad ameeriklased loobuma oma tiibraketist, kuid venelastele ei tohi teha takistusi uue Backfire'i pommilennuki rakendamiseks.

Antud olukorras oleks loomulik, et kurikuulus ja palju pahandust tekitanud detente poliitika oleks nurka visatud ning selle asemel asutud kindlale poliitilisele joonele, mis eraldab kindlapiiriliselt ära demokraatliku ja kommunistliku maailma. President Carter on N. Liidu Etioopia afääride puhul ähvardanud detente poliitika revideerimisele võtta, kuid praktiliselt ei ole ameeriklased midagi teinud N. Liidu ja Kuuba mahhinatsioonide ja sõjategevuse piiramiseks Aafrikas.

Paljud poliitilised vaatlejad Washingtonis on arvamisel, et Ühendriikide administratsioon ei ole veel suutnud välja kujundada kindlakujulist strateegiat N. Liiduga suhtlemisel. President Carteri poolt seni väljendatud seisukohtade alusel tuleb detente poliitikat ühest küljest võtta koostööna ja teisest küljest võistlusena. Tegelikult on olukord kujunenud selliseks, et Ühendriigid üritavad detente poliitika raamides koostööd, kuna N. Liit on pühendanud oma tähelepanu maailmavallutamise plaanide läbiviimisele.

K.A.

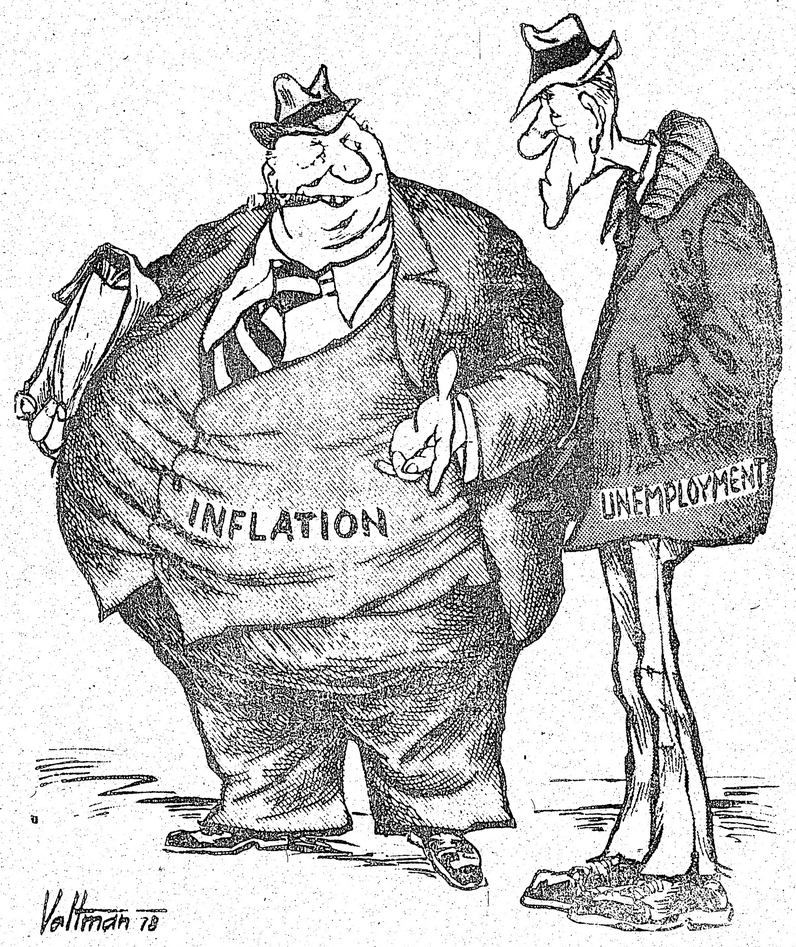

Inflatsioon: „Mis sinuga on juhtunud? Mina töötan kakskümmendneli tundi päevas."

„Rajame oma tegevuse realistlikule alusele"

Väljavõtteid Eesti Vabariigi aastapäeval peetud aktusekõnedest

Eesti Vabariigi juubeli aastapäeva puhul peeti paljudes eestlaste keskustes aktuseid ja esitati meie juhtivate tegelaste poolt päevakohaseid kõnesid. Ruumipuudusel ei ole võimalik meile saadetud kõnesid täies ulatuses avaldada ja peame piirduma üksikute väljavõtetega, millised avaldame allpool.

EESTI VABARIIGI ESINDAJA ÜHENDRIIKIDES PEAKONSUL E. JAAKSON „AMEEERIKA HÄÄLES" KODUMAALE:

Eesti Vabariigi loomise 60. aastapäeval rõhutame eriti meie rahva õigust elada vabana ja iseseisvana. Eesti rahvas on juba enesemääramise õiguse kohaselt oma otsuse teinud ja Eestil on oma tunnustatud rahvusvaheline staatus. Selle õiguse alusel töötavad praegugi Eesti Vabariigi esindused Ameerika Ühendriikides ja teistes läänеriikides. Seega Eesti Vabariigi loomine on olnud eesti rahvale põhiliseks ajalooliseks sündmuseks, mille õiguslikud tagajärjed jäävad püsima.

Eesti noored vabas maailmas, kes tänavu tähistavad Noorte-Aastat, kannavad oma südames austust ja lugupidamist oma vanemate ja esivanemate maa ja rahva vastu.

Eestis võrsuval noorsool on kõige lähem side meie rahvuslike pärandитega. Eesti rahva tulevik oleneb suurel määral meie noortest, kes ise peavad oskama hinnata olukordi ja võimalusi tee rajamiseks meie rahva elu päästmiseks võõrast võimust. Selle sihi saavutamiseks tahan soovida kõigile kuulajaile Eestis kindlat meelt ja jõudu.

Eesti Vabariigi konsul A. Linkhorst Seabrookis peetud aktusel:

Noorte-Aasta puhul on korduvalt esinenud küsimusi, kuidas seda eriülesannetega aastat kõige paremini sisustada. Ajakirjanduses on neid mitmesuguseid alasid laialdaselt puudutatud, kus oodatakse noorte intensiivset tegutsemist.

Peaküsimuseks on, et noorus nii suurearvuliselt kui võimalik asuks kõigist eestlaste üritustest osa võtma ja et ta järkjärgult võtaks kogu eestluse tegevuse juhtimise üle oma õlgadele.

Ühe sõnaga Noorte-Aasta on kõigepealt tähelepanu pühendamise aastaks sellele, et meie järeltulevat põlvkonda tõmmata kaasa eesti rahvuslikule ja seltskondlikule tegevusele.

Kõige sirgem tee selle eesmärgi poole on noorte osavõtt juba olemasolevatest mitmepalgelistest organisatsioonidest ja üritustest. Ajakirjanduses esinenud sõnumitest kohaselt on väga rõõmustaval kombel hakatud suure andumusega seda peaülesannet täitma. Nii lühikest aega kui see aasta alles kestab on kõigil kokkutulekuil ja pidulikel sündmustel peagu eranditult Noorte-Aasta ja noorte osa meie ühiskondlikus tegevuses heatahtlikku rõhutamist leidnud.

EESTLASTE KESKNÕUKOGU LIIGE PROF. MARTIN PUHVEL MONTREALIS:

On neid, kes ütlevad, et välisvõitluslik tegevus on mõttetu ja lootusetu, sest Venemaa ei anna meid mingil hinnal vabaks ja Ameerika ei suuda või ei soovigi meie maa vabastamiseks midagi teha. Selline resigneerumise mentaliteet on võib olla suuremaks ohuks meie rahva tulevikule kui Nõukogude Liit ise. Keegi ei suuda ette näha maailma sündmuste arengut — kui ka mõni arvab või teeskleb, et ta suudab; sellesse arengusse on alati kuulunud impeeriumite ja terror-rezhiimide lagunemine ja langemine. Ainuke kindel faktor tänases maailmas on ebakindlus ja tänane võimatus võib homme või tuleval aastal või tuleval aastakümnel muutuda võimaluseks.

Üks rahvas on tõesti võidetud alles siis kui ta tunneb end sellisena ja kaotab lootuse ja usu tulevikku; muidu võib ta vaid olla kaotanud ühe lahingu.

Meie tegevus välisvõitluse alal mõjutab suurel määral kodu-eestlaste vastupanu moraali; kui meie lööksime käega, mõjuks see masendavalt nende tuleviku lootustele; nad tunneksid endid maha jäetutena ainsa jõu poolt, kes neid Vabas Maailmas esindab ja meie õigust nõuda suudab, mitte ainult vabaduse õigust toonitades vaid juhtides ka tähelepanu inimõiguste rikkumisele ja ümberrahvustamise hädaohule, mis on ka vitaalse tähtsusega, sest propagandistlikult meelestatud okupandid arvestavad siiski teataval määral maailma avaliku arvamisega. Alles kui lõpeks meie tegevus tunneksid nad endid päris kindlate valitsejatena meie maal, sest siis ei kestaks kaua enne kui peagu kogu maailm usuks, et eesti rahvas on rahul oma olukorraga, võib olla isegi õnnelik nn. „Nõukogude rahvate suures peres".

Punane valede propaganda nõuab pidevat vastupropagandat tõesõnaga, eriti kuna ka paljudes teadlikkudes poliitilistes ringkondades lääne maailmas oleks praegusel hetkel mugav ja sobiv täielikult unustada Balti riikide saatus.

mis vaevab südametunnistust, tuletab meelde saatuslikke eksitusi Teise maailmasõja lõpul ja toonitab võimetust konkreetsete sammude astumiseks kõlavatest fraasidest ja vabaduse põhimõtete deklareerimisest hoolimata. Kui meie rahvas ise lõpetab oma nõudmise iseseisvuse järele — mille kajastamine lasub peamiselt väliseestlaste õlgadel, siis on ta alistunud, siis väevalt keegi teda abistab kui ka selleks poliitiline juhus saabub.

EESTI RAHVUSKOMITEE ÜHENDRIIKIDES ESIMEES J. SIMONSON ST. PETERBURGIS, FLORIDAS:

Küsime kas meie vabaduses elavad eestlased oleme ise teinud kõik võimaliku selleks, et meie ikkes kodumaal ja selle kannataval rahva saatus oleks toodud maailma südametunnistuse ja avalikkuse ette? Kas on Eesti saatus meie meeltel ja südametes samal kujul nagu põgenikepõlve algaastatel, mil ahastavalt tõotati võidelda Eesti vabaduse taastamise eest?

Kas oleme teinud kõik, et sisendada oma järglastele eestluse vaimu ja õpetanud neid hindama oma päritolu ja austama oma vanemate sünnimaad?

(Järg lk. 7)

Kommentaarid

Läänеriikide kremloloogide teooriate kohaselt on N. Liidu diktaator Leonid Brezhnev leidnud uue kandidaadi oma troonipärija kohale. Selleks meheks on 60-aastane poliitbüroo liige Fjodor Kulakov, keda 9. veebruaril Kremlis austati Lenini ordeniga ning sotsialistliku töö kangelase kuldmedaliga „Sirp ja vasar". Autasustamise puhul oli kogu Kremli kamarilja kokku komandeeritud ning Brezhnev andis isiklikult üle auhinnad, pidades vägeva kõne, milles ta esile tõstis Kulakovi teeneid kommunistlikule parteile ja Nõukogude riigile.

Kulakov oma truualamlikus vastuses näitas, et ta on täielikult Brezhnevi jünger, kuna kogu tema sõnavõtt oli suur ülistuskõne diktaatorile. Kulakov kinnitas muuhulgas: „Kommunistliku parteilisuse, leninliku stiili, organiseerituse ja kultuuri eeskujuks töös on meile kõigile Leonid Iljitsh Brezhnev — meie partei ja riigi tark ja kaugenägelik juht, väljapaistev marksist-leninlane ning tulihingeline võitleja rahu ja sotsiaalse programmi eest, kes on võitnud kommunistide ja kõigi nõukogude inimeste sügavaima lugupidamise ja armastuse, kellel on tohutu autoriteet planeedi töötajate hulgas."

See jutt käis umbes samas stiilis veel tükk aega ja jääb ainult imestada, kust võttis Kulakov kõik need kiidusõnad, et teha Brezhnevist universaalset geeniust. Kulakovi ja Brezhnevi vastastikused aupoodiumile tõstmised lasevad oletada, et Kremlis on midagi nende kahe mehe vahel susisemas, kuid samal ajal ei saa unustada, et Kulakovi seirab ka üks tume ja ähvardav vari — nõukogude põllumajandus. Kulakov on nimelt partei liini kaudu põllumajanduse eest vastutaja ja nagu see üldiselt teada, ei ole põllusaakidega olnud Kulakovil ega tema eelkäijatel õnne — alati on näpud olnud leivaküna põhjas! Kulakovi esile kerkimisel tarvitseb meil ainult meenutada ühte tema eelkäijat, energilist noorema generatsiooni parteitegelast ja poliitbüroo liiget Dmitri Poljanskit, kellele ennustati ka suurt karjääri ja hiilgavat tulevikku, kuid kellele püstitasid hauakivi nõukogude sovhoosid ja kolhoosid, millе tegevuse eest ta partei ühe sekretärina ja poliitbüroo liikmena pidi vastutama. Poljanski kõrvaldati pärast põllumajanduse allakäiku poliitbüroost ja partei juhtkonnast ning saadeti Jaapanisse saadiku kohale.

*

Meie noorema generatsiooni teadlaste hulgas leidub rõõmustaval kombel ka mehi, kes tunnevad huvi Eesti ajaloo vastu ning püüavad analüüsida ja vaadelda Eesti Vabariigi sündi, meie iseseisvuse aega ja Eesti okupeerimist N. Liidu poolt Teise maailmasõja eelõhtul ning teistkordselt maailmasõja lõpufaasis.

Selliseid ajaloolisi ülevaateid omapoolsete hinnangutega ja tõlgendustega kuulsime ka äsja Torontos Metsaülikooli poolt Eesti Vabariigi juubeli aastapäeva puhul Tartu College'is korraldatud kolmel referaatõhtul, kus erilist huvi ja tähelepanu äratas Tõnu Parmingu referaat „Eesti Vabariigi juhtkond riigikriisi vahendajana 1939—40".

Tõnu Parming on kahtlemata palju lugenud ja uurinud teadlane, kes aga ilmselt läheneb oma ainestikule eelarvamistega ja märgatava antipaatiaga Eesti Vabariigi aegse juhtkonna vastu. Ta leidis oma ettekandes juhtkonna tegevuses raskeid vigu, süüdistades Eesti Vabariigi juhte ettenägematuses, natsi-sakslastega koostöös, kontaktide puudumises N. Liidu uue juhtkonnaga ning isegi rahva petmises.

Need kõik on rasked süüdistused, mis Tõnu Parming on formuleerinud nähtavasti mitmesuguste loetud materjalide ja mälestusteose põhjal. Arvatavasti tekiks talle meie lähemast ajaloost hoopis teistsugune pilt kui ta võtaks kontakte selle ajajärgu üle elanud elavate tunnistajatega —

(Järg lk. 3)

Aatomallveelaevad „Rahumeres"

STOKHOLM (EPL) — Rootsi avalikkus on äkki saanud teadlikuks asjaolust, et N. Liit on paigutanud kuus vanemat tüüpi aatomiallveelaeva Läänemerele. Nende baasiks on Liepaja sadam Lätis ja need patrulleerivad pidevalt Läänemerel. Allveelaevade olemasolu sai teatavaks seoses Eesti rannikul toimunud maavärinaga. Alguses arvati, et need on Läänemeres ainult selleks, et sõita Leningradi remonti.

Rootsi välisminister Karin Söder on öelnul Svenska Dagbladeti järelpärimisele:

— Me oleme juba umbes aasta jooksul rahutusega konstateerinud, et Põhja-Euroopasse (kaasa arvatud Läänemeri) on asetatud ikka rohkem tuumarelvi. Poliitilise pingevähendamise usutavus väheneb, kui suurvõimud oma relvastust ei piira, vaid selle asemel leiutavad uusi relvi või levitavad olemasolevaid uutesse piirkondadesse.

Sõjalised asjatundjad küsivad imestusega, milleks asetatakse suhteliselt lühikese laskekaugusega rakettidega varustatud allveelaevu Läänemerele.

Need on tõenäoliselt toeks Baltikumi asetatud rakettidele, mis on suunatud läände.

Rootsi pole olukorda ametlikult üles võtnud. Ei ole teada, kas see toimub 15. märtsil kui välisminister koos kuningapaariga külastab N. Liitu.

Rootsi diplomaatlikes ringides küsitakse, kuidas aatomiallveelaevade viibimine on kooskõlas sellega, et venelased Läänemerd korduvalt nimetavad „Rahumereks". See pole kooskõlas ka president Kekkose poolt esitatud plaaniga, mille järele Põhja-Euroopa peab olema aatomirelvadest vaba tsoon.

Norra ja Taani ei luba asetada aatomirelvi oma territooriumile.

Kui nüüd venelased toovad need relvad Taani ja Norra lähedusse, siis on NATO-l argumendid oma aatomirelvade kohale toomiseks.

Rootsi poliitikud on irriteeritud, et venelased on asetanud aatomirelvad „Rootsi tagaõuele". See teguviis võib häirida Rootsi—Vene suhete arendamist.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

18. ja 19. märtsil on valvearstiks dr. T. Kuutan, tel. 751-6141.

„Vargamäe" truppi kutsutakse Torontosse

Urmas Kärneri lavastusel toimub laupäeval, 25. märtsil New Yorgis „Vargamäe" etendus. Teater sai neil päevil Toronto E. Kunstide Keskuselt kutse tulla näidendiga ka Torontosse. Etendus toimuks laupäeval, 15. aprillil. Teated kaalub praegu kutse vastuvõtmise võimalust.

Tegelaste suure arvu ja suurte lavaseadmete tõttu puudub teatril võimalus esineda eestlaste keskustes väljaspool New Yorki. Kõne alla tuleb siiski Toronto.

U. Kärner märgib, et teater sai „Tiina" filmilt kasutamiseks hädavajalikke rekvisiite, kuid praegu teater vajab laval kasutamiseks vokki, mida tahetakse laenutada teatrile.

Ilmus nr. 100 — Kevad

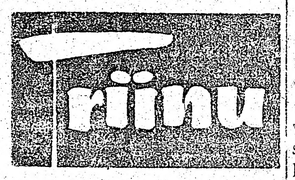

Müügil „Vaba Eestlase" talituses

Üksiknumber $1.50

Aastatellimine 1978. a. $6.00

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 209
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

KAI KÄÄRID

MAALID MÜÜGIL suures valikus. Helistage ette 225-5595.

390 Princess Ave., Willowdale

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

kodumaalt põgenenud eestlastega, keda elab praegu veel tuhandeid välismaailmas. Parmingu etnekandest võib järeldada, et tema arvates tegi Eesti juhtkond suure vea kui ta ei otsinud sõprust ja koostööd N. Liiduga, kusjuures jääb selgusetuks mida referent mõtleb „N. Liidu uue juhtkonna" all, kuna N. Liidus valitses 1922. aastast saadik kuni Eesti annekteerimiseni Stalini ja tema käsilaste diktatuur. Tõnu Parmingu seisukohtadest jääb mulje, et tema arvates oleks Eesti päästjaks saanud tihe koostöö N. Liiduga ning Eesti manööverdamine Moskva mõjusfääri.

Selliste mõtete esitamisel unustab aga Tõnu Parming kommunistide pidevad katsed Eesti iseseisvuse murdmiseks ning Eesti N. Liidu alla manööverdamiseks, mille kõige silmatorkavamaks tõendiks oli 1. detsembri mäss. Selles olukorras pidi eesti rahvas kogu aeg olema rangelt valvel, et igat kommunistide võimu ülevõtmise katset tagasi lüüa, mis tekitas Eestis tugeva vene ja kommunismivastase hoiaku. Ja nagu Parming praegusel detente poliitika perioodil ise võib kogeda, ei ole sõbralik koostöö N. Liiduga põrmugi vähendanud Moskva aktiivsust demokraatlike süsteemide õõnestamiseks ja kukutamiseks vaid see õõnestamistöö ja vägivallaaktsioonid teiste riikide vastu on pidevalt laienenud.

Kokkuvõtes võiks ütelda, et Eesti Vabariigi sünni juubeli aastapäeval oleksime lootnud Metsaülikoolilt teistlaadi ettekannet kokkukuhjatud süüdistuste ja etteheidete asemel.

AMI

Ottawas korraldatud Balti Õhtul oli kohal ka grupp Toronto Karavnipidustuse korraldajaid koos Toronto Folksart Council'i esimehe Leon Kossariga. Pildil vasakult L. Leivat, E. Killaspea, Eneri Taul, K. Jõgi, L. Kossar, A. Kimmel ja H. Oja. Foto: J. Kreilis

Tallinna paviljoni eeltöödl võtavad ilmet

„Legendide maa" ärkab elu Toronto Eesti Majas

Toronto eesti ühiskonnas on kogu talvise aja olnud aktuaalsed killamängude, karavanipidustuse ja Võidupüha pidutsemise küsimused. Just selletõttu, et neile pole seni kindlaid vastuseid saadud, on hoopis vastupidi mõne ürituse saatus veelgi küsitavamaks muutunud. Kuidas toimub karavanipidustusest osavõtt Tallinna paviljonina, selle kohta andsid ajakirjanduscle selotusi Tallinna komitee esimees Tõnu Tõsine ja Tallinna paviljonilinna igakülgne kujundaja Andres Raudsepp.

T. Tõsine mainis, et Tallinna paviljoni korraldamisel johtunud seisaku on põhjustanud uued rasked tingimused, mis Karavanikomitee poolt tänavu maksma pandud. Ometi on asi kogu aeg vaikselt edasi arenenud. Veebruaris sõlmiti peakomiteega leping ja maksti sissemaks.

Tänavu on passi hind viidud ühe dollari võrra kõrgemale, 5-le dollarile, kuid paviljonile langev osa eelmüügil passilt on samaseks jäänud.

Ka oli tõsine kartus, et kavas olevad killamängud takistavad Tallinna karavanipidustuse alguspäevade hoogsat sissejuhatust. Nagu eelmistel aastatel, nii on ka tänavu passide müük K. Jõgi organiseerimisel, kes on ka paviljoni linnapeaks. Passid on praegu trükkimisel ja tulevad müügile aprilli alguses. Ainult miss Tallinn on veel valimata; ka pole kandidaate seni esitatud, kellest komitee juhatus ise valiku teeks.

A. Raudsepp, kes on kava korraldaja ja Tallinna paviljoni tervikliku idee kujundaja, rääkis omalt poolt kavalise kujunduse senist arengut, mis pärast pikemat kaalutlust on ilmet saamas. Sellist süsteemi pole Tallinna paviljoni korraldamisel kunagi enne olnud ja see on ette nähtud juba väiksemais üksikasjus.

Piiratud eelarve tõttu lepiti juba sügisel nelja peamise punktiga.

Esimeseks oleks alumisele korrusele efektiivse teadetetahvli seadmine, mis igale külastajale annaks üldpildi eesootavast muinasmaailmast.

Teiseks on veel väike konflikt kujundaja enese ja kunstnikega, kuna kavas on teha keldrikorrale vaimude maailm, mis kajastaks seda põrgut, mida Kalevipoeg külastas. Sealt läheksid kolm käiku klassiruumidesse. Ühes neist on etnograafiline väljapanek legendite taustal urikiviga. Sellega lahendatakse põrgu ja Kalevipoja esiletoomine, kuid urikivi oleks seal võõras objekt. Teine variant kasutaks hiigelsuuri plakateid K. Raua Kalevipoja töödest alates Kalevi pulmadega. See pildiseeria algaks tunnelist ja läheks kahest klassiruumist läbi, kus lõpuks Kalevipoeg on saanud põrguvärava valvuriks.

Siin on veel ettenäha arutlusi ja kaalutlusi Eneri Tauliga, kes on sisedekoratsioonide kujundaja, kus põrgu oleks esile toodud etnograafilisel taustal. K. Raua suured plakatid, eesruum ja klassiruumid saaksid ühise kujunduse. Sellejuures Eneri Taul ja Ene Runge on seadnud kohviku ja klubiruumi selliselt, et iga väljapanek oleks seotud rahvakombega, milledele on antud ka ingliskeelsed seletused.

Kogu keldrikorruse kujundamisel on Kalevipoja legend saanud domineerivaks.

Jõudes alt üles on keskmises saalis restoran, mis töötab koordineeritult sama mehe all koos väikses saalis asuva kohvik „Kajakaga". „Kajak" on peamiselt ööklubi, kus muuhulgas esinevad O. Kopvillem ja Hamiltoni Helletajad, H. Liiv jt. Keskmise saali restorani nimeks on „Kase restoran", kuna seal on dekoratsiooniks rohkesti kasetüvesid. Samas ruumis on üks suur baar, mis teenib keskmist kohvikut. Ka seal on vahetevahel esinemisi, „õllepoisid" laulavad jm. Restorani seintel on plakateid eesti organisatsioonide tegevusest, nagu suuri fotosid võimlejaist, korvpallimeeskond jm. „Kase restoran" saab olema kokkusaamise keskpunktiks ja eelastmeks intiimööklubisse väiksesse saali minekul.

Suures saalis on samuti baar. Seal moodustatakse ka lava ette põrandalava, kus toimub samal ajal laval toimuva tegevusega samuti tegevus, kuna lava seinale oleks juhitud kuue prozhektoriga diapositiivide programm koos stuudios tehtud helilindimuusikaga.

Seal toimuks õhtuti kolmel korral programm erinevate esinejatega, kus kasutatakse väiksemaid gruppe ja heli- ning valguseefekte.

Küsides, kas on ettenäha ka publikule tantsuvõimalust, vastas A. Rausepp, et senini pole eelarve lubanud publikule tantsu korraldada. Nagu A. Raudsepp märgib, on tema põhimõtteks selle karavanipidustuse puhul kava väljaspoole eestlaskond suunamine. Kogu paviljoni tiitel oleks „Land of Legends" (Legendite maa).

A. Raudsepale on abilavastajaks Anne Tüll, teadustajaks A. Raudsepa kõrval ka Enn Tiislar. Nii oleks suures saalis ettekannetega kava, ka väikses saalis ettekandeid, kuid keskmises saalis toimuksid need enamvähem juhuslikult. Mõned detailid on veel lahti ja selguvad eeloleval kuul.

Seni on muretsemiseks põhjust andnud majanduslik külg, kuna killamängude samale ajale sattumine vähendaks osavõtjaid.

Praegu on uurimisel võimalused oma loterii korraldamiseks, et majanduslikku aluspinda kindlustada.

Karavanipidustus algab 23. juunil ja lõpeb 1. juulil. 2. juulil toimuvad veel üle-kanalalised rahvakunsti võistlused, milleks korraldatakse eelvõistlusi Montrealis ja kusagil läänes. Praegu pole veel teada, kus ja kuidas eestlased neist osa võtavad.

Nagu T. Tõsise ja A. Raudsepa selletusest nähtub, on vähemalt Tallinn jälle Karavanilinnade hulgas. Sel on ka oma suur ülesanne täita, näidata eesti kultuuripärandit siinses etnilises mosaiigis. Kuna see on ainus ulatuslikum sellelaadiline üritus, siis tuleb see käigus hoida, arvab T. Tõsine.

Peeter Tammearu klaverikontsert

Toronto eestlaskonnas tuntud noor muusikamees pianist Peeter Tammearu annab 23. märtsil oma iseseisva kontserdi konservatooriumi saalis, 273 Bloor St. West, algusega kell 8. 15. Kavas on Leos Janaceki (1854—1928) sonaat, ja Charles Camilleri „Concerto Americano", milline esitatakse esmakordselt Kanadas.

P. Tammearu on sündinud Torontos 1956. Ta alustas oma muusikaõpingutega 13-aastaselt Toronto Kuninglikus Konservatooriumis. Ta on õppinud pianist Antonin Kubaleki ja helilooja Charles Camilleri juures. Ta on esinenud pianistina Ameerika Ühendriikides (Baltimore'is) ja Kanadas (Torontos). Praegu õpib ta edasi klaveri alal ja kompositsiooni dr. Samuel Dolini juures. P. Tammearu on oma kompositsioone esitanud Ühendriikides, Kanadas ja CBC raadios.

„Concerto Americano" komponeerimisega alustas Carnelleri juba 1967. Selles helilooja katsetab oma muusikalise keele ja tehnika kasutamist erilisel ameerika viisil, kuhu dzhässmuusika elemente on sisse võetud, mis eriti on märgatav teises osas. Helitööd on tänavu esitatud juba Roomas ja Budapestis, 7. märtsil Ameerika Ühendriikides ja nüüd esitatakse Peeter Tammearu poolt Torontos eelnimetatud kuupäeval.

„Tiina" Rootsis

USA eestlaste film „Tiina" etendus 11. ja 12. veebruaril Stokholmis. Tuntud teatrimees Ed. Reining kirjutab sellest „Eesti Päevalehes" kolmeveerulise artikli, milles antakse pikem ülevaade teosest ja selle loomisest, kasutades ka teksti kavalehelt. Arvustuslikus osas üteldakse:

„Osatäitjaina kandvates osades on „Tiina" sissemängimisel kasutatud näitlejaid Eesti Rahvusteatrist Kanadas ja Eesti Teatrist New Yorgis, samuti asjaarmastajaid. Kõik nad täitsid oma osi parimaid suutmisi mööda ilmselt püüdliku hoolega, saavutades mängult enamvähem ühtlase taseme. Viiks pikale mainida üksikuid osalisi nimepidi.

Meenutame meeleldi ilmekaid lähivõtteid nimiosalistest (neid võinuks olla enam) ja vaheldurvalt meeleolukullaseid loodusevõtteid (eriti sööbis mällu Viiraltki kuulsat tamme meenutav puuhiiglane), samuti sugestiivset saatemuusikat, tantsu ja laulu. Ja **mõnda värvikullast massistseeni.**

Hamiltoni „Kandali" juubel

H. E. R. R. „Kandali" (Hamilton Eesti Gaidide ja Skautide Rahvatantsu Rühm") võib heal meelel vaadata tagasi möödunud 20 aastasele tegevusele. Õieti pole 20 aastat küll mingi tunnustatud juubel, kuid ühe organisatsiooni juures on ta siiski üks verstapost, mille juures seisatudes võib teha tagasivaadet sellest, mis on möödunud aeg meile annud ja mida on saavutatud.

Seda ümmargust aastapäeva oleks pidanud tähistama juba eelmisel aastal, sest allakirjutanu arhiiv viib meid tagasi aastasse 1957, kui kunagi enne jõule helises tema telefon ja üks naishääl (ngaider Ingrid Kink) algas pinnasondeerimisega, et kas mina (allakirjutanu) ei tahaks hakata õpetama Hamiltoni gaididest-skautidest rahvatantsijaid, sest prl. Elsa Putnin, praegune pr. Woode, kes alustas nende õpetamisega, on sunnitud sellest loobuma suure töökoormatuse tõttu. Kuna allakirjutanu üheks „armastuseks" on olnud rahvatants, siis saigi alustatud selle tööga, mis möödunud aastate jooksul on pakkunud nii rõõmu kui muresid.

Möödunud aastate jooksul on juhtunud ja tehtud nii mõndagi mida tuleks meenutada.

Algus oli paljutõotav, sest tantsijaid oli 20 ümber ja Hamiltoni kohta oli see peaaegu 90% selleaegsest noorusest kes olid vastavaealised. 20 aasta jooksul on rühmas olnud omale „tantsujalgu" saamas 152 tantsijat, kes liihemat, kes pikemat aega ja selle aja jooksul on rühm saanud hakkama mitmetetegi suuremate ettekannetega. Niikaua kui rühm tegutseb, ei ole ta puudunud üheltki suurürituselt nagu Eesti Päevad ja muud sarnased, kus on olnud rahvatantsu esinemisi.

Kõige selle kõrval on jätkunud aega selle meie kauni rahvakunsti haru tutvustamiseks ka Kanada publikule, teheš seda Hamiltoni Rahvakunsti Nõukogu liikmena. Läbi on rännatud kogu lõuna Ontario ja rühm ei puudunud ka Banffis toimunud Balti noorte laagrist. Võib olla kõige kaugemaks ja ka kõige meeldejäävamaks rännuks, vähemalt selle reisi kaasategijaile, oli kaasa teha St. John Newfoundlandi rahvakunsti pidustused aastal 1968.

Nii võik üles lugeda veel paljugi ilusat ja huvitavat, mis selle 20 aasta jooksul on juhtunud.

Nagu igal organisatsiooni, nii ka „Kandalil" on olnud oma tõusu ja mõõnaaegu. Alati ühe rühmaga, kuid 1967 aastal tuli moodustada paralleelrühm noorematest ja seda hakkas juhtima Regina Toomsalu, tehes seda seitsme aasta jooksul, senini kuni tarvidus teise rühma järele kadus. Oma hiigelajaks võib „Kanadali" lugeda esimeste UEP-de aega, kus rühmas tantsis 24 paari tantsijaid, vanemas H. Toomsalu juhtimisel 16 paari ja laste rühmas Regina Toomsalu juhtimisel 8 paari. Kahjuks pole meie noorus pealekasv olnud enam nii jõudus ja oma juubelile läheb „Kandali" vastu 14-liikmelises koosseisus, neist 10 tantsijat.

Juubeliaastal juhib rühma Härnald Toomsalu ja muusikuteks on Valdur Aasa ja Johannes Ester. Nendele lisaks on rühmale muusikat teinud Tiit Soosalu (esimene pillimees), Atso Saarkoppel, Evi Raudsepp, Ene Rebane, Tõnu Tõsine, Viktor Suit, Eva Rammo ja Lembit Nielander. Oma abistavat kätte õpetamisel, juhtimisel ning solistidena esinemistel, nagu „Jaaniöö" ja teised, on ulatanud Erika Veskimets, Valve Tali, Hilda Sepp, Esko Luksepp, Igor Lupkin, P. P. Lüdig, Ivar Rammo, B. Ruhno, Erich Purje ja veel nii mitmed teisedki.

20 aastasesse tegevusse on mahtunud veel paljugi millest tahaks pajatada, kuid vaevalt leheruum seda kõiki võimaldab.

Oma 20 aastast tegevusjuubelit tähistas „Kandali" pidulikult balliga 11. märtsil 1978 Hamiltoni Connaught Hotelli ballisaalis.

H. TOOMSALU

● New Yorgist lendas Helsingisse dr. Peeter Jakobson. Ta jääb Soome mai lõpuni, töötades seal arstina. 1. juunist asub ta tööle arstina Long Island College Hospitalis, praktikaaastaks, et USA-s tegutsemiseks arsti litsentsi saavutada, nagu see siinsete seaduste kohaselt nõuetav kõikidelt ülikooli lõpetajailt.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 senti.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „----" ---
197 . Tellimise katteks lisan $ ------- siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....

(Järg lk. 3)

UNUSTAMATA ARMAST TUTART, ÕDE JA TÄDI

LYDIA VISNAPUU'd

neiuna Lepp
sündinud 13. septembril 1912 Pärnus
surnud 3. märtsil 1978 Stokholmis

mälestavad leinas

EMA Kodu-Eestis
VEND ja VENNALAPSED perekondadega
Torontos

OMA LAHKUNUD TÄDI JA VANATÄDI

SOPHIA VERLIN'i

mälestavad leinas

AINO abikaasaga
MAI abikaasaga
MÄRE abikaasaga
ALAR

ARMAST

LEO LILLEBERG'i

teisel surma aastapäeval
mälestavad sügavas leinas

EMA
VENNAD ja ÕDE perekondadega

Avaldan tänu kõigile, kes minu abikaasa

AURELIE WYCIK'u

surma puhul mulle isiklikult ja leinakuulutuste kaudu kaastunnet avaldasid.

Tänu kõigile lillede eest!

RAYMOND WYCIK

ARMAST MEHEVENDA JA LELLE

prof. JULIUS MÄGISTE't

sündinud 19. detsembril 1900 Kudina vallas, Tartumaal
surnud 11. märtsil 1978 Lundis, Rootsis

mälestavad leinas

ILSE abikaasaga
ASTA, AIME, LEA ja ILVE perekondadega

HEAD SÕPRA

ARTEMI KAUBER'it

surnud 9. märtsil 1978 Stokholmis

mälestavad

ÜLO ja LINDA VILLMAE

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
723 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

Eesti Liit Kanadas esinduskogu koosolek

Eesti Liit Kanadas juhatus kutsub organisatsioonide esinduskogu kokku Eesti Majja laupäeval, 8. aprillil kell 1 p.l.. Möödunud teisipäevasel koosolekul tehti tagasivaateid intensiivsele tööle möödunud aastal ning võeti vastu tegevussuunad eelolevaks aastaks. Ka pidas Ajaloo Komisjon oma viimase koosoleku möödunud nädalal enne suurt organisatsioonide nõupidamist, kuhu oodatakse organisatsioonide esindajaid ka kõige kaugematest kohtadest. Eesti Vabariigi 60 aastapäevaks andis ELK välja ka oma „Sillase" seitsmenda numbri eriväljaandena kaitseliidu „Kaitse Kodus" ilmunud põhjalike artiklitega E. V. sünni üksikasjade kohta. Väljaanne kirjeldab ka olukordi ühenduses vabariigi väljakuulutamisega Eesti provintsilinnades 1918. See on heaks allikmaterjaliks meie koolidele ja noorteorganisatsioonidele sellekohaseks diskussiooniks. „Sillast" on veel üksikud numbrid saadaval EAK kaupluses. T. E. Majas.

ELK juhatus oma koosolekul leidis, et tulevikus tuleb rohkem rõhku panna organisatsioonide omavahelise sidevahendi väljakujundamisele. „Sillase" tegevtoimetajaks on Valli Johanson.

MESIPUUD MÜÜA
Helistada 251-2095
pärast kella 5 õ.

ARMAST ONU JA SUGULAST

ARTEMI KAUBER'it

surnud 9. märtsil 1978 Stokholmis

mälestavad kurbuses

JÄRTA KAUBER
LEHTA GREENBAUM perega
LEILI PIRSO pojaga

ARMAST ÕEMEEST

ARTEMI KAUBER'it

leinab

ROODE lastega

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vana nii linnas kui ka suvilates

KIRIKUD

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
17 Frank Cresc.
Toronto 176
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 19. märtsil PALMIPUUDEPÜHA jumalateenistus. Solist Tamara Norheim. Jutlus G. M. Milligan'ilt, mis ta pidas palmipuudepühal kiriku õnnistamisel 1878.

Reedel, 24. märtsil SUUR-REEDE jumalateenistus kell 5 p.l. armulauaga. Solist Õnne Laikve, laulab kog. segakoor, juhtab Jaak Kivik. Pühap., 26. märtsil ÜLESTÕUSMISPÜHA jumalateenistus kell 11 e.l. ESTONIA orkester.

KÕNETUNNID igal teisipäeval ja neljapäeval kella 6—8 õhtul kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
R. R. 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Palmipuudepühal, 19. märtsil kell 3 p.l. armulauajumalateenistus Peetri kirikus.

SUUR-REEDE jumalateenistus toimub 24. märtsil kell 2 p.l. Peetri kirikus. Jumalateenistus on armulauaga.

Ülestõusmispühade jumalateenistus peetakse ÜLESTÕUSMISPÜHA öösel kell 12 Peetri kirikus. Teenivad ülempreestrid E. V. Velleso ja E. Lepik. Laulab koguduse laulukoor hr. G. Raagi juhatusel. Laululehed.

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8 tel. 483-4103

PALMIPUUDEPÜHA KONTSERT-JUMALATEENISTUS 19. märtsil kell 11 hommikul. Laulab Cantate Domino Charles Kipperi juhatusel.

PIIBLITUND kell 10 hommikul. Pühapäevakool. Lastekoori harjutus Leerieelsed.

SUUR-NELJAPÄEVA jumalateenistus **armulauaga** 23. märtsil kell 7 õhtul. Solist Margit Viia.

SUUR-REEDE jumalateenistused **armulauaga:** esimene kell 11 hommikul; teine kell 6 õhtul. Mõlemal jumalateenistusel solist Helmi Betlem.

ÜLESTÕUSMISPÜHA jumalateenistused 26. märtsil: esimene kell 6 hommikul. Mängib Vaimulik Orkester. Teine kell 11 hommikul. Solist Õnne Laikve.

ÜLESTÕUSMISPÜHA ingliskeelne jumalateenistus kell 8 hommikul. Teenib õpetaja Aulis Jalonen.

Suur-Reedel on ingliskeelne jumalateenistus kell 4 p.l. Palmipuudepüha ingliskeelne jumalateenistus armulauaga on kell 9.30 hommikul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
562 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.,
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühapäeval, 19. märtsil kell 11 homm. PALMIPUUDEPÜHA JUMALATEENISTUS. Kõnelevad J. Sepp ja jutlustaja E. Saraoja. Lauluettekandeid.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S8
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3—3.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 19. märtsil kell 10.15 homm. pühapäevakool. Kell 11 homm. PALMIPUUDEPÜHA JUMALATEENISTUS, kõneleb K. Raid, noorte ansambel. Kell 6 õ. laulab Joann Kahu, kõneleb A. Luup.

Reedel, 24. märtsil kell 11 homm. SUUR-REEDE JUMALATEENISTUS, Issanda surma mälestamine, kõneleb K. Raid. meeskoor. Kell 6 õhtul KANNATUSAJA MUUSIKA, solistid, keelpillid. Kõneleb K. Vaikla Montrealist.

Pühap., 26. märtsil kell 11 homm. ÜLESTÕUSMISPÜHA JUMALATEENISTUS. Segakoor, pasunakoor, K. Raid ja tunnistused. Kell 6 õ. ÜLESTÕUSMISPÜHADE KANTAAT, naiskoor, solistid, kõneleb K. Vaikla.

HAMILTONIS pühap., 19. märtsil kell 3 p. JUMALATEENISTUS YMCA saalis. Kõneleb K. Raid, solist.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik,
(Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

Pühap., 19. märtsil kell 5 p.l. PALMIPUUDEPÜHA JUMALATEENISTUS, pühapäevakool.

Hiljem kohvilauas koosviibimine. Kõneleb adv. H. Landra teemal: „Pärijad kodumaal".

SUUREL-REEDEL, 24. märtsil kell 5 p.l. JUMALATEENISTUS armulauaga, solist Estra Väli-Toompuu.

ÜLESTÕUSMISPÜHAL, 26. märtsil kell 8 homm. JUMALATEENISTUS.

VIRGINIA UNITED KIRIKUS suurel neljapäeval, 23. märtsil kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS armulauaga.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on teisipäeviti kell 6—7.30 õpetaja kodus. Muul ajal kokkuleppel.

VENTILAATORID
lae või seina sisse installeeritud. Moodsad tugevajõulised ventilaatorid vannituppa, kööki või pöörningule. — Tel. 762-9190

INCOME TAX PREPARATION
Mark Tuomola B.A.
191 Eglinton Ave. E., ruum 206
Soome Ühispanga maja
Tel. 488-1801 — Office tel. 487-5962

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd
Jutlustaja H. Rüdmik
P. O. Box 234, Toronto 18, Ont.
Tel. 233-5390
USUSÕNUMI RAADIOJUMALATEENISTUSED igal pühapäeval, homm. kell 9.30—10.00 lainel CHIC-790 kc.

Raadiojutluse teema 19. märtsil: „KRISTUSE RISTILUNASTUS".

Laup., 18. märtsil kell 7 õ. PIIBLITUND. Kõneleb dr. M. Leesment.

Pühap., 19. märtsil kell 3 p.l. PALMIPUUDEPÜHA jumalateenistus. Lauluettekanded, jutlustab H. Rüdmik.

SUUR-REEDE JUMALATEENISTUS 24. märtsil kell 3 p.l. Lauluettekanded, jutlustab H. Rüdmik.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St.,
Toronto (Sherbourne'i allmaajaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853.

PALMIPUUDEPÜHA jumalateenistus on 19. märtsil kell 1.30. SUURE REEDE JUMALATEENISTUS ARMULAUAGA on 24. märtsil kell 1.30.

ÜLESTÕUSMISPÜHA JUMALATEENISTUS on 26. märtsil kell 8 hommikul.

SUUREL NELJAPÄEVAL on jumalateenistus Taara vanadekodus kell 8 õhtul.

Kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

MONTREALI PAULUSE EESTI EV. LUTERI USU KOGUDUS
Kirik: 5220 Sherbrooke St. West.
Esimees Ilmar Kurrusk, P. O. Box, 914, Alexandria, Ont. K0C 1K0, tel. 613 525-2321.
Laekur H. Oja, 4505 Powell Ave. Montreal, P. Q. H4P 1E5, tel 733-7950.

PALMIPUUDEPÜHA laupäeval, 18. märtsil on jumalateenistus armulauaga kell 11 hommikul.

OTTAWA EESTI EV.-LUTERI USU PAULUSE KOGUDUS
Õpetaja O. Gnadenteich
Kirik: King Edwardi ja Wilbrodi tänavate nurgal

PALMIPUUDEPÜHA laupäeval, 18. märtsil on jumalateenistus armulauaga kell 5 p.l.

Ottawas toimunud Eesti Vabariigi aastapäeva aktus lõppes Eesti hümni laulmisega. Vasakul seisavad EKN-u abiesimees Ottawas W. Pent, Ottawa Eesti Seltsi esinaine Daisy Taada ja õed Lindaud Torontost. Parempoolses reas vasakult: senaator A. Thompson, senaator F. McGrand, dr. J. Wilburg, parlamendiliige L. Francis, Leedu aukonsul dr. J. Zmuidzinas, senaator Y. Yuzyk ja Margot Heinsoo.

Eesti parlamendiliikmete austamine Ottawas

Pidulik Eesti Vabariigi aastapäeva aktus Kanada parlamendiliikmete osavõtul

OTTAWA — Ottawa Eesti Seltsi E. V. aastapäeva tähistamine toimus käesoleval aastal koostöös EKN'uga teisipäeval, 28. veebr. Kanada Rahvusliku Kunsti Keskuse (NAC) restoranis ja salongis algusega kell 7 õhtul. Kuna E. V. aastapäeva peateemaks oli eesti parlamendiliikmete austamine, siis oli see kokku toonud tavalisest suurema arvu osavõtjaid nii kohapealt kui ka väljaspoolt Ottawat.

Torontost olid kohal eestiaegsed parlamendiliikmed M. Hansen abikaasaga, E. Riisna ja Rahvusnõukogu liige L. Kolk, kelledele lisandusid aupeakonsul I. Heinsoo ja teised külalised.

Aastapäev algas NAC restorani purskkaevu ruumis Ottawa Täienduskooli õpilaste lühikese kavaga, mis oli mõeldud peamiselt eestlaskonnale, millele järgnes pidulik õhtusöök. Seltsi esinaine pr. D. Taada avas selle osa pidustusest avasõna ja tervitustega väljaspoolt Ottawat osavõtjaile.

Pärast peolauas istumist järgnes aastapäeva pidustuse II osa aktusega pidulikus Centri salongis kell 9.

Selleks kellaajaks olid kohale ilmunud Ottawa Parlamendimäelt Senati istungilt Eesti aupeakonsul I. Heinsoo koos Läti aukonsul dr. E. Upenieksiga ja Leedu aukonsul dr. J. Zmuidzinasega ning senaatorite P. Yuzyku, A. E. Thompsoni ja F. McGrand'iga. Nendega ühinesid teel alamkoja liikmed W. Baker, L. Francis ja J. Pigott. Rohkesti oli kohal külalisi naaberrahvaste ja teiste ida-Euroopa rahvaste seast, nagu Läti, Leedu, Valge-Vene, Ungari, Ukraina ja Poola rohkeid esindajaid. Viimaste seas oleks eriti välja tõsta Poola Kongressi endist esimeest C. F. Namiesniowskit, kellel olid Eestiga sidemed juba enne teist maailmasõda.

Aktuse avasõna esitas EKN'u abiesimees Ottawas Walter Pent, tervitades mõlemas keeles rohkeid väliskülalisi. Omas eesikeelses avasõnas ta toonitas, et kuigi Eesti on okupeeritud olnud enne meie iseseisvust mitmeid ja mitmeid aastasajandeid mitmete riikide poolt, pole see mitte tähendanud rahvuse lõppu, vaid sellele järgnes meile õitsev ja kauaigatsetud iseseisvus.

Küll tähendab selle lõppu aga meie kaasmaalaste mugavus, loidus ja käega löömine ja eelkõige kui oleme vait ja ei taotle iseseisvuse tagasisaamise õigust maailmafoorumil.

Eesti langenute mälestamine teostati Eesti Võitlejate Ühingute Liidu abiesimehe R. Piirvee sõnavõtul leinaseisakuga.

Eesti aupeakonsul I. Heinsoo oma aktusekõnes esitas Eesti Vabariigi sündi vaadatuna tänapäeva perspektiivist. Ühtlasi tõi ta paralleele, et ka praegusel ja eeloleval aastakümnel võivad üsna ootamatult ajaloo keerdkäigud meile iseseisvuseks eeldused luua. Nende kinni haaramiseks peame valmis olema nii Kodu-Eestis kui ka paguluses.

Järgnevalt senaator A. E. Thompson esines külaliskõnelejana inglise keeles, pühendades oma sõnavõtu täielikult eesti parlamendile, eriti 80-liikmelisele Riigivolikogule ning selle tähtsusele meie 22 aastase iseseisvuse kestel. Riigivolikogust pääsesid vaid 12 liiget sõjakeerise kestel põgenema vabasse maailma. Lõpuks peatus ta kohalolevate kui järeljäänute riigivolikogu liikmete juures, kirjeldades isegi millisesse erakonda keegi kuulus. Ühtlasi käsitles ta Eesti riigi hoolekande süsteemi, millist ei eksisteerinud veel Kanadas kui esimesed eesti põgenike paadid saabusid Nova-Scotia ja New-Brunswik'i randadele.

Järgnevalt kutsuti meie kolm parlamendiliiget M. Hansen, E. Riisna ja L. Kolk kuulajaskonna ette, kus Ottawa Eesti Seltsi esinaine D. Taada lühikese tunnustus-sõnavõtuga kinnitas rinda igale valge nelgi.

Järgnesid tervitused. EKN'u aastapäeva läkituse tõi Ottawasse abiesimees H. Lupp. Meie otsesete naabrite tervitused anti edasi Läti aukonsuli dr. E. Upenieksi ja Leedu aukonsuli dr. J. Zmuidzinase poolt. Kanadalastest alustas tervitustega senaator P. Yuzyk, kelle tervituskõne võeti vastu erilise soojusega. Sen. P. Yuzyku tihedad kontaktid eestlaskonnaga Kanadas loodi kaheksa aastat tagasi Ottawa E. Seltsi E. V. aastapäeva aktusel, mil tookordsel Eesti Seltsi esimehel Walter Pent'il õnnestus teda tuua väliskõnelejaks. Sellest ajast peale need kontaktid on laienenud sügavateks sõprus-sidemeteks kogu Kanada eestlaskonnaga.

Sen. P. Yuzyku käendusel on ka teostamist leidnud kuus Balti õhtut Parlamendimäel.

Järgnesid tervitus-sõnavõtud alamkoja liikmete L. Francise ja W. Baker'i poolt, kelledest esimene on liberaal ja teine konservatiivide erakonna rühma juht alamkojas.

Viimase tervitajana esines Ikestatud Ida-Euroopa Rahvaste Komitee Ottawa esimees T. Pachulski, kes kõneles Valge-vene, Ungari, Tshehhoslovakkia, Poola ja Ukraina rahvusgruppide nimel.

Aktus lõppes seltsi esinaise D. Taada lõpusõnaga ja hümni laulmisega. Teadustajana esines seltsi sekretär Ene Tikovt.

Ametlikule osale järgnes vastuvõtt aktusest osavõtjatele.

TORONTO LINN

MUUDATUSI JÄÄTMETE ÄRAVEOS

Suur-reede, 24. märtsil, 1978
Teine lihavõtte püha esmaspäeval,
27. märtsil, 1978
on linnateenijatele pühad.

Nendel kahel päeval EI toimu jäätmete äravedu.

Jäätmete kogumine nädalatel, mis algavad 20. ja 27. märtsil toimub järgmiselt:

20. MÄRTSI NÄDAL
Esmaspäeval (20) regulaarne äravedu
Teisipäeval (21) regulaarne äravedu
Neljapäevane (23) äravedu toimub KOLMAPÄEVAL
Reedene (24) äravedu toimub NELJAPÄEVAL
MÄRKUS: Neljapäevane ja reedene äravedu toimuvad ÜKS PÄEV VAREM.

27. MÄRTSI NÄDAL
Esmaspäevane (27) äravedu toimub TEISIPÄEVAL
Teisipäevane (28) äravedu toimub KOLMAPÄEVAL
Neljapäeval (30) regulaarne äravedu
Reedel (31) regulaarne äravedu
MÄRKUS: Esmaspäevane ja teisipäevane äravedu toimuvad ÜKS PÄEV HILJEM.

Nende kahe nädala kestel EI koguta ajalehti ja suuremaid esemeid. ÄRGE paigutage ajalehti ja suuremaid esemeid välja koos oma tavaliste jäätmetega.
Järgmine regulaarne ajalehtede ja suuremate esemete kogumine toimub kolmapäeval, 5. aprillil, 1978.
Teie koostöö jäätmete väljapanemiseks õigetel päevadel leiab hindamist.

R. M. BREMNER, P. Eng., F.I.C.E.
Commissioner of Public Works
Toronto linn

Pärnakad organiseeruvad

Eeloleval suvel toimuvate Killamängude korraldamisel vajaliku Pärnumaa esinduse moodustamiseks palume pärnumaalasi tulla osa võtma järgmisest nõupidamisest, mis toimub kolmapäeval, 15. märtsil, 1978. aastal algusega kell 7.30 õhtul Toronto Eesti Majas ruum nr. 10. Informatsiooniks helistada tel. 757-3429 või 277-9617.

Kannatusaja mäng — „Pühaõhtu sööma-aeg"

Peamiselt eesti noortest koosnev näitegrupp, koostöös Eesti Kunstide Keskusega esitab suurel neljapäeval, 23. märtsil 1978 Peetri kirikus Torontos, pärast armulaua jumalateenistust, kannatusaja mängu „Pühaõhtu söömaaeg" (inglise keeles), algusega kell 8.30 õhtul. Pääsmeks kirikukorjandus.

Näidendi lavastajaks on noored: Mare Tiido, abiks Linda Pakri; lavakujundajaks Arthur Mihkelsoo. Taustaks 16. sajandi Inglismaa oma kõskaegsete kostüümide ja dekoratsioonidega.

See on esmakordne võimalus eesti publikule tutvuda selle noorte näitegrupi tööga, kes on saanud kiitvaid arvustusi kohalikult rahvalt.

Enne näidendi algust antakse seletusi eesti keeles, samuti ettekande hõlpsamaks jälgimiseks lisana vastav eestikeelne trükitud tekstide ja informatsiooni leht. Innustame oma huvi ja osavõtuga noori tulevikuski jätkama seda kaunist usulist tööd! Kavas on mõningaid näidendeid tõlkida eesti keelde.

Hillside Bakery and Delicatessen
2851 LAWRENCE AVENUE E. Tel. 261-2238
(Hillside Plaza, Brimley nurgal)
Omanik Ake Saarinen
Värsked saadused iga päev —
Kõik delikatessid saate meilt
Ari avatud: teisip., kolmap. ja neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4.
Esmasp. suletud.

LINHOLM LIMITED · REALTOR
EESTI KINNISVARA OSTU-MÜÜGI FIRMA
Toronto piirkonnas eestlastele abiks juba aastast 1954. Meie pikaajaline praktika ja sõbralik teenimine on teie huvide parimaks kaitseks. Kõhest teenimist hr. Linholm'ilt telefonil 486-7752, õhtuti helistada 489-9932.
PIDEV NÕUDMINE ELUMAJU MÜÜGIKS SAADA!

Kingad Lääne-Saksamaalt ● Tel. 533-8122
Prantsusmaalt, Austriast
Naiste ja meeste kingad.
Ekstra laiad suurused,
ka jalatoega
Patacsi Shoe Salon
480 Bloor W., Toronto 4, Ont.

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN
281 DANFORTH AVE. Tel. 463-3331

Soome pagarisaadused — kardemonisaiad, struudelid, soome tordid, küpsised. Lihapirukad.
Soome rukkileib
EUROOPAMAITSELISED JUUSTUD, KALAKONSERVID, DELIKATESSID
Kevadpühade nädalal on äri avatud: esmasp., 20. märtsil, teisip., 21. ja kolmap., 22. märtsil 9—6. Neljap., 23. märtsil 9—7.
SUUR-REEDEL JA LAUPÄEVAL SULETUD

ALNA
TORONTOS
Piduülikondade rentimine
Ülikonnad ja püksid tellimisel
437 DANFORTH AVE.
Tel. 463-8104

Factory On Wheels
948 ALNESS STREET, UNIT 12
DOWNSVIEW, ONTARIO M3J 2R9
5-tollised jätkudeta vihmaveerennid
ALCAN VÄRVITOONIDES
valge, pruun, must, hélebeesh, metsaroheline
Varustame ISETEGIJAID vihmaveerennidega ja sinna juurdekuuluvaga
HELISTAGE
FACTORY ON WHEELS
661-3843 661-3021

Õnnitleme
Hamiltoni E. Rahvatantsu Rühm
„KANDALI'Y" 20. aasta juubelil
Hamiltoni „Kungla" Gaid- ja „Kotka" Skautüksused

Täidan TULUMAKSULEHED teie kodus. Lisasissetulekuta:
a) pensionäridele hinnaalandusega
b) töövõimetuile tasuta
Helistada tel. 494-3147, kl. 4—6 p.l.
VALLY JOHANSON

● Metropolitan Opera Guild'i poolt väljaantav ajakiri „Opera News" avaldab 1977. a. oktoobrinumbris Delores Koch'i arvustuse ooperi „Last of the Mohicans" kohta, mida Lake George ooperipidustustel juhatas Tõnu Kalam. Arvustaja ütleb, et dirigent T. Kalam juhatas suure täpsuse ja üliintendelikkusega, vaatamata kohati vaskpillide ülikülluslikusele. Ajakiri toob ooperiarvustusi üle maailma. Bregenzi ooperi dekoraatoriks on keegi Carlo Savi, kes nime järele paistab olevat eestlane.

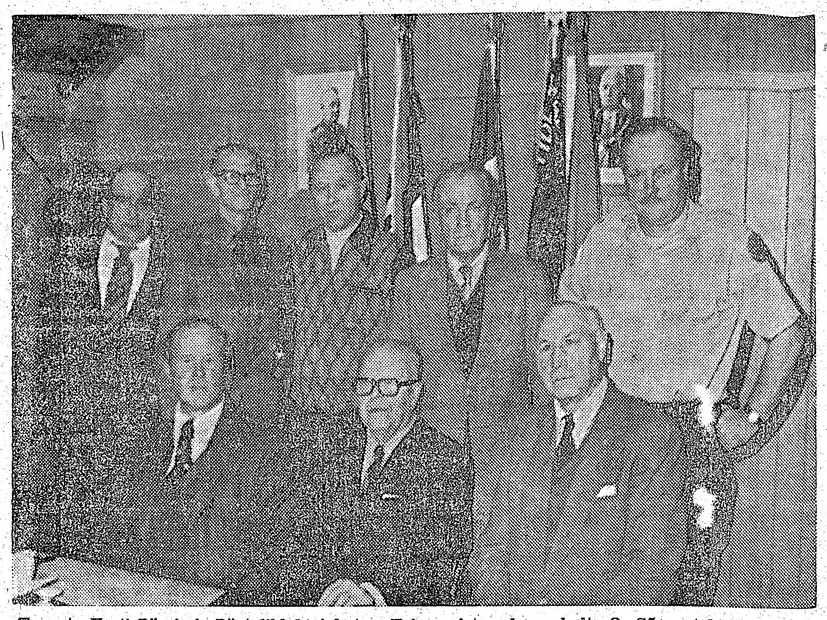

Toronto Eesti Püssi- ja Püstoliklubi juhatus. Esireas istuvad vasakult: O. Sõrra (abiesimees, V. Kana (esimees), M. Randla (revisjonikomisjoni liige). Tagareas vasakult: Hugo Lilleberg, K. Trei, E. Gering (laekur), R. Marley (revisjonikomisjoni liige), Arvi Tinits (sekretär). Pildilt puuduvad Jaan Peets ja Jaak Roand. Foto: Tommy Tomson

Ka osa püsse kuuluvad registreerimise alla

Pilk Toronto Eesti Püssi- ja Püstoliklubi tegevusele

Toronto Eesti Püssi- ja Püstoliklubi on töötanud käesoleval aastal täie koormatusega. Igal nädalal on midagi plaanitsetud. Kõ klubiruumid vendade Lillebergide lahke abiga, on värskelt üle võõbatud ja esinduslikumaks tehtud. Kliima on sel talvel soojem kui harilikult — lasketiiruruumil puudub oma küttekeha ja seetõttu tuleb lahtiste uste kaudu altpoolt soojust üles lasta. Ümberehitus on seda soodustanud, kuna nüüd on Noorteruumid otse lasketiiru kõrval, kust kaudu ka soojust sisse imbub.

Hiljuti peeti asutavliikmete koosolek, millest kümnest osanikliikmest kaheksa osa võtsid.

Arutati 1978. a. tegevuskava. Noorte-Aasta ja vabariigi 60. aastapäeva pühitsemiseks korraldatakse märtsi-aprilli jooksul võistlused, millest kõiki laskehuvilisi osa palutakse võtta. Samuti on eestlaste käes kord sel aastal Balti võistlused korraldada, see tuleb täide saata septembris. Sellega seoses on mõned lahtised küsimused korraldada — näiteks on klubil veel Föderatsioonilt mõningad kulud sisse kasseerida, mis ulatavad tagasi 1975-aastasse, kui me viimati võistlusi korraldasime.

Vahepeal on püstolimeeste võistlusprogramm täies hoos.

Igal neljapäeva õhtul on tiirus püstolilaskmine ja umbes kord kuus on teiste Toronto piirkonna klubidega võistlused. Mõned on võidetud, teised kaotatud — vilumatutel laskuritel tekib võistluse ajal nn. „buck-fever", mida võiks eesti keeles tõlkida „lamba-palavik". Harjutustel lasevad kui tshempionid, aga kui võistluste aeg kätte tuleb, kipuvad põlved värisema ja põlvedega koos ka käerandmed, mis püstoleid hoiavad. Tuleb harjutada, et asjast üle saada.

Koosoleku raamides peeti ka valimised — vana juhatus valiti peaaegu samal kujul tagasi.

Ainult abiesimees Jaan Peets-i asemel valiti keemia-insener Olaf Sõrra kuna Peets on ülikoolitööga liiga seotud, ta teeb praegu bioloogia alal doktoritööd.

Tänavu on laskureil tarvis ära harjuda uute reglvaseadustega, mis osalt jaanuarist algasid, osalt 1. juunist maksma hakkavad. Nüüd käib ka osa püsse registreerimise alla, kuna enne ainult püstoleid oli tarvis registreerida. Ka on uutele relvakandmisluba-dele kirjutatud, et neid võib ainult registreeritud laskeklubides-se kaasa võtta ja kanda ainult lukustatud püstolikastis, mitte mingi juhul taskus või põues.

Muidugi peeti sellistest tingimustest ka enne kinni, aga see oli rohkem nii öelda „gentlemen's agreement" — aumeeste kokkulepe, nüüd aga on see seadusega kinnitatud.

Jaanuarist 1979 tuleb kasutusele nii-nimetatud „relvahoidmise tunnistus". Ilma selleta ei saa enam ükski kodanik tulirelvi või laskemoona osta ja neid tunnistusi antakse välja ainult kodanikele, kes on kohtulikult karistamata ja heade elukommetega.

ARVI TINITS

◉ Eesti Teaduslik Selts Rootsis valis oma seltsi auliikmeks teeneka keeleteadlase prof. Peeter Arumaa. Töökoha ümberkolimise tõttu valiti lahkuva esimehe prof. Aino Kääriku asemel uueks esimeheks tehnoloogia doktor Ervin Pütsep, kuna juhatust laiendati Paul Laane, Elmar Nymani ja August Siku juurde kutsumisega. Käesoleval kevadpoolaastal toimuvad kõik seltsi ettekanded koostöös korp. Sakalaga.

Eduard Riisna 80

80-ndat juubelisünnipäeva tähistas 7. märtsil Torontos kauaaegne Välis-Eesti, seltskonna- ja poliitikategelane, E. V. iseseisvuse katkemise-eelse Riigivolikogu liige Eduard Riisna, pärit Juurust. Saanud keskhariduse Westholmi ja Tallinna õhtugümnaasiumides ning osa võtnud vabatahtlikuna kooliõpilasena Vabadussõjast, jatkusid õpingud Tartu Ülikoolis, lõpetades selle 1925 õigusteadlasena. Õpingute vaheajal, 1920/21 sooritas ta õppeülesandel reisi N. Yorki ja Chicagosse, ning 1926—1928 maailmareisi, mis teda kokku viis väliseestlastega USA-s, Austraalias ja Uus-Meremaal, olles kaastegev ka nende organiseerimisel ja sidemete loomisel Kodu-Eestiga, milles tal hindamatud teened.

Kodumaal tagasi, töötas ta hoolekandeministeeriumi kinnitusasjade assistendina, olles olnud varem töökaitse komissariks. 1929 lahkunud riigiteenistusest, juhtis ta Tallinna sadama- ja börsiartelli, mis likvideeriti Vene okupatsioonijõudude poolt kapitalistliku ettevõttena. Aktiivselt sekkus ta poliitikasse 1937, kandideerides iseseisvana põhiseadust väljatöötavasse Rahvuskogusse, osutudes valituks. 1938 kandideeris ta samaselt ja valiti Riigivolikogusse, mille tegevuse Vene okupatsioonijõud seisatasid.

E. Riisna ettevõtlikkuse tulemusena hakkas Tallinnas ilmuma kuukiri „Välis-Eesti Almanak", loodi Välis-Eesti Ühing, missuguste sidemed väliseestlastega suurelt tihenesid. Juubilar oli üks ÜENÜ asutajaid 1919 ja hiljem selle keskjuhatuse liige. Asunud põgenikuteedele, jäi ta peatuma Torontosse, kus temast sai aktiivne kaasalööja Kanada eestlaste keskorganisatsioonides RVN-is ja Eesti Liit Kanadas. Kuulub E. V. parlamendiliikmete gruppi Torontos, omab väimehe kaudu sidemed Kanada parlamenditegelastega, on kaasa töötanud „Meie Tees", „Vaba Eestlases" jne. Akadeemiliselt kuulub juubilar Ü. S. Ühenduse vilistlasperre.

◉ Bradfordis tutvustati inglastele pagulasrahvaste kultuure. Laupäeval, 4. veebr. ühinesid Ikestatud Rahvaste Komiteesse kuuluvad rahvused ühiseks kontserdiks. Peoliste hulgas oli sel aastal rohkesti eestlasi, kuna 24-liikmeline eesti koor laulis. Kutsutud külaliste hulgas olid ka kohalikud inglise esindajad ja Eesti Kodu esimees A. Vaino abikaasaga.

RAAMATUID

müügil „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind	Saatekulu
	$	$
Ilme Ivandi — Pärgi	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näidendid ja ettekanded noortele	3.—	35
L. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Ravimtaimed, 250 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Eduard Krants — Lumelillelased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Karin Saarsen — Lohengrini lal kumine	4.50	15
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Triinu" üksiknumbreid	1.50	
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	4.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	85
Leho Lumiste — Alamuse Andros — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
T. Tamm — Need teod süüdistavad II	5.—	40
A. Käbin — Vaim ja muld	5.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20
H. Oja — Koputused eneses (luuletuskogu)	1.50	25
H. Oja — Tunnete purdel (luuletuskogu)	2.75	25

RAAMATUID LASTELE:

Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	50
Õpeta mind lugema I — (Õppe ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

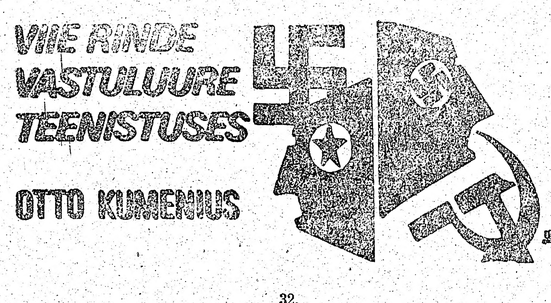

32.

Wagner nõustus mu ettepanekuga, kuigi see ei näinud talle meeldivat. Kõik sakslastelt saadud rahad loovutasin kapten Brattbergile. Ei vajanud seda, saades rootslastelt 1500 krooni suuruse kuupalga. Brattberg kirjutas kviitungi selle vastuvõtmisest ja talle edasiandmisest. Minul on need kviitungid veelgi järel, kuigi Brattberg palus, et need hävitaksin. Kuid arvasin, et mul võib neist kord veel kasu olla.

*

Kohates kolonel Steweni teistkordselt tema korteris, kuna saatkonda oli mulle määratud uksekeeld, küsis ta huvitatuna, kuidas minu koostöö sakslastega sujub. Kapten Brattberg oli näidanud mulle „rohelisti tuld" ja mul sobis hästi rääkida Stewenile kõigist sellest, mida sain kätte sakslaste spioonina. Teisel külaskäigul uudishimutsesin ka Stewenilt, kas ta oli saanud tshervonetseid sisaldava paki ja ta jaatas seda. Selline pakk oli saabunud juba mõne aja eest kuriipostis ja pandud kohe saatkonna kassakappi. Seal see oli tema valve all. Ainus, kes oli lisaks temale teadlik selle paki saamisest, oli saatkonna sõjaline esindaja kapten K. Ei usaldanud seda meest, aga pidin selle arvamise hoolikalt jätma oma teada. Ei kahelnud tema lojaalsuses isamaale, kuid mõned tema seisukohad meie vestluses olid kuidagi erimõtteid tekitavad. Saatkonnatöös mõjukas masinakirjutaja, kellega olin pidevalt ühenduses, jälgis olukorda ja teatas minule järgnevate kuude ajal, et pakk vene rahadega on talletatud. Ta kinnitas, et keegi ei saanud seda ära viia kassakapist.

Sattusin kord kogemata Soome saatkonnast mööduma. Maja uks avanes ja minu suureks üllatuseks nägin seespool vilksatamas tuttavat nägu. Seal istus ooteruumis sama venelasest kapten ja arhitekt, kes oli jaganud meie ruumi ja voodit Raumas ja kelle olime aidanud üle Põhjalahe. Kuigi minul oli saatkonda uksekeeld, sundis uudishimu mind astuma ooteruumi, kus kapten üksinda istus. Tervitasin teda ja küsisin, mis asi oli toonud teda siia majja. Kuna tema antud vastus polnud minu arvates rahuldav, kutsusin teda lähedal asuvasse kohvikusse, et juua koos tass kohvi. Ta nõustus mu kutsega ja hetke pärast istusime vaikses kohvikulauas. Küsisin nüüd natuke nõudlikuma tooniga, mis on temal tegemist Soome saatkonnas?

„Seda ei tea ma õieti isegi", ütles ta, „minule saadeti kirjalik kutse tulla saatkonda ja esitleda seal ennast ametisolevale soome sõjalisele esindajale."

See oli päevaselge näide sellest, kui kiiresti siseminister Leino poolt juhitav soome riiklik politsei oli alustanud tegevust, et tabada selliseid isikuid, kes oli pagenud Soomest ja kelle siirdumist kaugemale läände — Inglismaale, Saksamaale, Ameerikasse — Nõukogude Liit ei pidanud soovitavaks. nii kaua kui nad veel olid Rootsis, oli hõlpsam neid jälgida ja kasvõi saata neile kirjalikke kutseid Soome saatkonda ilmumiseks.

Minu venelasest sõber ei teadnud kuidas tema jälile oli saadud, kutse oli saabunud tema asukohta väiksesse reisijate kodusse. Ilmselt oli tema aadress saadud Rootsi politsei- või aadressiameti vahendusel. Seletasin talle, et minu meelest oli ta käitunud nagu oinas. Kas ta ei saanud aru, et Soome saatkonnas teda võidakse vahistada ja saata Soome kaudu tagasi Nõukogude Liitu, kus järgnenuks kõik tuntud tagajärjed?

Kapten seletas, et kuna tal ei olnud öörigi raha, siis oli ta lootnud saada kapten K. käest mõned kroonid toidu ja ajutise korteri eest maksmiseks. Võtsin oma rahataskust 100-kroonilise sedeli ja andsin selle talle, öeldes, et ta hoiduks sellest peale saatkonnast võimalikult kaugele. Lubasin veel hoolitseda selle eest, et Rootsi pagulastega tegelevad ametivõimud võtaksid temaga ühendust. Selle järel ütlesime teineteisele jumalaga ja mina ruttasin teatama rootslaste luurearametnikele, kus venelasest kapten asus ja milline oli tema olukord. Sain pärast teada, et Rootsi ametivõimud olid korraldanud talle pagulasena elamisloa ja aidanud teda elu alustada, et ta ühelgi juhtumil ei tarvitseks minna tagasi Soome ja seda teed kaudu Venemaa vanglasse; saatus mida nii paljusid Soome-pagulasi neil päevil ootas. Soome selleaegsed „juhid" tahtsid kõigi võimalike sammudega olla ida „sõbrad".

Sellejuures venelasest kapten võinuks olla väärtuslik Rootsi luurearametile. Ta oli väga hästi teadlik Nõukogude Liidu sõjalisest olukorrast, ja pagulaspass (Nanseni pass) ei olnud eriti suur vastutasu nende teadete eest . . .

Kui juba passist rääkida, siis puudutas see mind ennastki. Kui minu oma teenistuspassi kestvuse aeg lõppes, saatis Soome sellane Stokholmi konsul Palas mulle kaardi, kus ta kutsus mind konsulaati. Kui saabusin sinna võttis Palas mind kohe vastu ja seletas, et ta võib korraldada mulle ajutise passi mõneks päevaks, aga selle järel tuli mul kindlasti Soome minna. Oli eriti tähtis, et esimesel võimalusel näitaksin end kodumaistele ametivõimudele. Tänasin teda minu eest hoolitsemast ja selle järel käskisin teda vähem valitud sõnadega minna põrgusse. Samas meenus mulle, et olin kord sõbrana ja kandjana võtnud osa tema venna matusest, kes oli töötanud kriminaalpolitseis. Härra konsul olgu teadlik, et olin saanud passi- ja asumisasjad korda ilma tema abita. Sellest, missugune pass minul oli, ma muidugi talle ei rääkinud.

Paar nädalat hiljem ilmus minu korterisse major Walldén, kes ei olnud kolonel Walldéni sugulane ja teatas, et kui ma viibimata kodumaale tagasi läheksin, siis minule ei juhtuks seal mitte midagi. Tänasin ka teda minu eest hoolitsemast ja siis käskisin teda veelgi pikemalt põrgusse minna, kui konsulihärrat. Oli tähelepanuväärne näha, kuidas mõned härrad sõja järel jooksid võidu, et nautida välismaist sööta.

*

Kolonel Wagner oli varunud mulle rea kohtumispaiku, soovides anda mulle ülesandeid ja vastu võtta minult informatsiooni. Kui oli vaja kiiresti kohata, läksime samaaegselt Spegeln kinno. Soovides rääkida pikemalt ja teiste poolt segamata, valis ta restoran Tegnéri või restoran Anglaisi hispaania keldri. Wagner andis muu hulgas ülesande, et minul tuli pidevalt hoida silm peal pagulaseestlastel. Eestlased omalt poolt kogunesid kohvik Ogo tagaruumi Kungsgatanil. Siis see kohvik oli veel väike ja kitsas. Nüüd see on uhke ja avar, ja väikse eestlaste grupi probleemid on muutunud kogu „kolmanda maailma" probleemideks . . . Kohvikus istus alatiselt ka mõningaid rootsi natse, näiteks advokaate, kes ajasid pagulaseestlaste äriasju. Tutvustasin end peagi Ogo eestlastele, võib-olla sain nende jutust mõnevõrra vihjeidki selleks-teiseks. Kolonel Wagner tundis erilist huvi major Peterseni vastu. Major oli Rootsi luureosakonna ülem, energiline ja aktiivne härra. Olin kohanud teda mõnel korral sõja ajal Mikkelis või Helsingi vastuluureosakonnas. Oleks Wagneri sõnade järgi „gefundenes Fressen" saada midagi teada Petersenist. Wagner tundis mõningaid Petersenile alluvaid, aga soovis meeleldi ka täiendada oma P-kausta.

Wagneri oli eriti kütkestanud mõte, et ta võiks saada selgusele Peterseni ja tuntud saksa relvakaupmehe Willy Daugsi koostööst ja ärisuhteist. Daugs oli nagu Soomes mäletatakse, muu hulgas Tikkakoski tehase üks suurem osanik ja valitses siis suurepäraste Soome konepüstolite toodangut — vähemalt osaliselt. Sõja lõppedes tuli tal muidugi Soomest kaduda. Daugs oli olnud I maailmasõjas hävituslenduriks selliste härrade kui Richthofeni ja Göringi lennusõbrana. Ta rikastus Soomes oma relvakaubandusega. Rahu tulles ta asus Stokholmi ja ostis toreda maja Tyska tänavale. Kõik Daugsisse, Petersenisse ja selle töökaaslastesse puutuvad teated olid Wagneri meelest tippuudised. Teatasin Wagneri huvist oma rootsi ülemale, keda selline uudishimu näis märgatavalt huvitavat.

*

(Järgneb)

„Rajame oma . . ."

(Algus lk. 2)

Aus ja otsekohene vastus on „ei". Paljud meist on jäänud loiuks eestlaskonna tegevuse vastu, paljud hoiavad eemale ja paljud on eestlusele isegi pööranud selja. Paljudes eesti organisatsioonides esineb juhatuse kriise, mitmetel organisatsioonidel on raskusi eesti ühiskonna hoonete majandamisega. Eesti Kooli õpilaste arv on vähenemas, viimastel Eesti Rahvuskomitee valimistel oli raskusi kandidaatide leidmisega ja ainult neli tuhat USA eestlast, nende hulgas 107 kaasmaalast Floridast võtsid vaevaks osa võtta vabadest valimistest USA eestlaste keskorganisatsiooni uue esinduskogu loomiseks.

Välis-eestlaste suurimateks vaenlasteks on aeg, apaatsus ja assimilatsioon.

Kolm aastakümmet kodumaalt eemal olekut on pikk aeg — meie ettekujutus maailm kodumaast hakkab tuhmuma ja meie võitlusrada keerlevamaks muutuma. Aktiivsemate vanemapõlve eestlaste read hakkavad Liiva Hannuse kutsel hõrenema — ajaratas teeb oma hävitavat tööd. Apaatsus on võimu võtmas ja paljud on lahkunud võitlusväljalt. Ümberrahvustamise ja Ameerika massis sulamise tõttu on eestlaskond kaotanud kümneid tuhandeid kaasmaalasi. Laiali pillatud elukohad, eesti keele mitte valdamine ja huvi puudus eesti küsimuse vastu on peamisteks teguriteks mis viivad välis-eestlaskonna ümberrahvustamise suunas. Kolm aastakümmet vabadusvõitlust on olnud raske, tüdinev ja tihti lootusetu näiv ülesanne.

Kuid meie ei taha, et tulevased põlved peaksid lugema ajaloo ürikutest, et eestlane vabaduses kaotas usu Eesti vabadusse ja et välis-eestlane kadus eestlaste ridadest mõne lühikese generatsiooni jooksul.

Ei, me ei taha olla vaikiv ununev lehekülg aegade raamatus, vaid me peame omad read koondama ja jatkama võitlust. Rajame oma edaspidise tegevuse nii vabadusvõitluslikul, kultuurilisel kui ka organisatsioonide tegevuse pinnal realistlikule ja praktilisele alusele ja pikema ajalisele perspektiivile. Meil tuleb tõenäoliselt seista veel palju aastaid võitlusväljal.

UUDISEID KODUMAALT

9. veebr. toimus Eestis ministrite nõukogu Joomisega Võitlemise Komisjoni laiendatud istung. See uus organisatsioon vaatas läbi N. Liidu uue põhiseaduse projekti arutamise käigus töötajailt tulnud ettepanekud joomise vastu võitlemiseks. Komisjon rõhutas vajadust tõhustada tervislike eluviiside propageerimist, juriidilise propaganda laiendamist ja piirata veelgi rohkem alkohoolsete jookide müüki.

°

Kui Aravete kolhoosidevahelises Ehitusmaterjalide Tootmise ettevõttes läks rikki üks desintergaator (peenestusmasin), mida konstrueerimisbüroo seal katsetas, sõlmis büroo kolme töölisega lepingu, et need seadme korda teeksid. Töökäsust selgus, et iga mehe kohta tuli päevas 26,7 töötundi, mis ka välja maksti. Peale selle tõendavad need paberid, et mehed tol ajal olid teinud ka oma põhitööd, mis tuleb veel päevasele 26,7 tunnile juurde liita. Nii et Aravetes tehakse päevas 34—35 tundi tööd. Kas saab veel rääkida sotsialistlikust töödistsipliini madalusest?

°

Lääne-Saksamaal viibis Tallinna Polütehnilise Instituudi keemiadotsent Jüri Kann, kes neljateistkümne kuu jooksul tegi uurimistööd Lääne-Saksamaa Vähiuurimise Keskuses Heidelbergis. Koos dotsent J. Kannuga töötasid seal teadlased Jaapanist, Ameerika Ühendriikidest, Bulgaariast ja Indiast. Tehtud uurimuste kohta koostati kaheksa ühiskirjutist, mis avaldatakse läänesaksa ajakirjades.

°

Möödunud aastal olevat kõik riiklikud ehitusettevõtted ületanud elamispinna käiku andmise plaani 52300 ruutmeetri võrra. Ometi jäid mullu täitmata riiklike kapitaalmahutuste arvel palju puudu, sest aastaplaanist täideti 82%. Eriti äärmiselt ebarahuldavalt kulgevad haiglate ja polikliinikute ehitamine. Eesti ulatuses 79 riiklikust ehitus- ja montaazhiettevõttest jäi töövõtutööde aastaplaan täitmata 50 organisatsioonil (mis teeb 63%), kusjuures Eesti NSV Ehitusministeeriumi süsteemis ei tulnud plaaniülesandega toime 30 organisatsiooni (mis teeb 75%).

Miks sellised puudused? arutleb ehituskommentaator. Ikka olevat veel lubamatult palju tööluuse (= töölt puudumisi), administratsiooni loal puudumisi ja seisakuist tingitud tööajakadusid.

°

Eestis elav meditsiinikandidaat N. Logunov leiab, et üleliigne toit kahjustavat organismi ja peab oluliseks, et „tähtis ja edasilükkamatu ülesanne on õppida säilitama „sissetuleku" ja „kulu" tasakaalu, et vältida liigse rasva ladestumist inimestel". Võitlus normaalse kehakaalu eest olevat kujunemas mitte üksnes meditsiiniliseks, vaid ka sotsiaalseks, isegi riiklikuks probleemiks. Rasvamine tabavat juba lapsi, eriti kooliõpilasi. Nii olevat Eestis vanemate klasside tütarlastel mittevajalikke „kaalu varusid".

°

Kodumaal on tekkinud uus liik tegelasi nn. juhendajad, milline liikumine iga astaga laienevat. Juhendajad olevat need, kes noori tööprotsessi viivad. Hiljutisel üleriiklikul kokkutulekul märgiti, et juhendaja õpetab mitte üksi elukutset, ta avavat noorele ka töö kõrge mõtte. Juhendaja on kodanik, kes võitlevat innukalt selle eest, et elust kaoksid võimalikult kiiresti negatiivsed nähted. Mis selle asja aga hoopis lihtsaks ja kõigile arusaadavaks teeb on lause, et „juhendajate tuumiku peavad moodustama kommunistid". Nii on see mingi uus kubjaste liik. Praegu aga esinevat veel juhtumeid, et juhendajaks on nimetatud inimesi, kes mitte kõigis pole teistele eeskujuks. Selle formalistliku nähtuse vastu tulevat aga võitlust alustada.

Kaks värsikogu Austraaliast

Gunnar Neeme, Kollane vihm. Maalinguid nägemisest ja mõistmisest. Ivoret 1976. 80 lk.
Gunnar Neeme, Mist of Time. Meditations in words and pictures. Spectrum 1976. 71 (nummerdamta) lk.

Gunnar Neeme on Austraalias hästi tuntud eesti kunstnik, kelle sõnakunstilisi kõrvalprodukte on siiani tuntuks saanud proosaluuletustena mõnes ajakirjas („Põhjala Tähistel" jt.), kus ta sügavalt rahvusliku põhitoimega filoseerib elumõtteist ja meeleoludest. 1976. aastal ilmus temalt peaaegu samaaegselt kaks värsikogu, üks inglisekeelne „Mist of Time" (Ajaudu) ja teine eestikeelne „Kollane vihm".

Varem on tema näidend „Sõnajalaõis" lavastatud Eesti Päevade raames Melbourne'is.

Mõlemale kogule on ühine, et iga luuletuse juures on lehekülgjeline illustratsioon, mis need raamatud eriti kauneiks muudab. Illustratsioonid on eriraamatuis eritehnilised, aga ühe kogu ulatuses samas laadis. Need on mõeldud ingliskeelses kogus kõrvaloleva luuletuse selgituseks, kuna üks värsirida on ka joonistuse tiitliks. Neeme on üks mitmest eesti kunstnikust kelle kõrvalloominguks on luule.

G. Neeme on sündinud Tartus, õppis Tartu Poeglaste gümnaasiumis, kõrgemas Kunstikool „Pallases" ja kõrgemail kujutava kunsti kursustel Tartus. Austraalias on töötanud kunstnikuna ja kunstiõpetajana, kes on korraldanud näitusi ja võtnud osa paljudest gruppide ning rahvusvahelistest näitustest, kus on võitnud auhindu. Maali ja graafika kõrval töötab ka skulptuuri alal.

G. Neeme joonistuste stiil on poolabstraktne, vaevalt meditatsioonide filosoofilisusele saakski konkreetset nägu anda. Tema looduspilt koosneb kildudest, erilistest tagapõhjadest, kus osava kompositsiooniga on antud terviklik tulemus, milles on säilinud joonte dünaamika ja kujundite sümboolsus eriliselt kandiliste vormidega. Selles on inimfiguur veel algeliselt embrüolikult ümar ning kujunemisjärgus, või on see siis asetatud avara maailma palge ette kisendavana ja ülespoole suunatud impulssidega. Need märkused on kohandatavad ingliskeelse kogu osas. Teises eestikeelses kogus on sellevastu hoopis teine laad, tushijoonistused, kus katsutakse just muljeid, või kilde muljeist fikseerida, jättes õhuliselt karge põhjamaise meeleolu, kuhu on paigutatud mõnel juhul meie rahvamustreid.

Ingliskeelsed luuletused on mediteerivad tähelepanekud autori tundeist, mõtisklusist ja vaatlusist, kus ilmneb kujutavkunstiline pildirikkus ja nägemuste rohkus. G. Neeme on siiski tagurpidi käija, möödunud ellu vaataja, mida hakkab katma üha tihenev ajaudu, kus ilmnevad uued igavikulised realiteedid, väljaspoolsesse aega ja ruumi ajaudustatud eesmärgiga.

Eestikeelne „Kollane vihm" on maalingud nägemisest ja mõistmisest.

Kui ingliskeelsete värsside maailm oli üldmõistetav, siis eestikeelsed lähenevad eestlastele tuntud mõistete ja tunnete juurde, mis on seotud oma maaga, lumeööga, pagulastunnetega, urikivi motiiviga või siis kujutavkunstiliste luuletustega värvide laulust,

madonnast ja siiruviirulisest tantsitarist. Nende vahel on aga looduspilte sügisesest kollasest lehtede sajust ja teisi kaugel asuva kodumaaga ühenduses olevaid motiive. Aga ikka leidub kilde ta rikkalikust mõttevaramust, kus elufilosoofilisi tarkusi vormitakse ja eluprobleeme lahendatakse. Ehkki värsidesse jagatud on need oma olemuselt proosaluuletused, mis sageli lühenevad aforismide konkreetsuseni.

Kaks kaunikujulist värsikogu Austraaliast, nii kujutav- kui sõnakunsti sõpradele, on meeldiv kohtumine lõunapoolkeral sündinud eesti kultuuriloominguga.

HANNES OJA

Kui teie olete üle 65 aasta vana siis palume saata meile teie G.I.S. formular.

Teie peate igal aastal uuesti sisse andma Guaranteed Income Supplement'i (garanteeritud sissetuleku toetus) sooviavalduse ehkki teile praegu seda maksetakse.

Kui see kehtib teie kohta, siis täitke sooviavalduse formular, mille te saate posti teel. Ning saatke see aadressiga varustatud ümbrikus tagasi nii pea kui võimalik.

Meie ei saa teile jatkata selle toetuse maksmist pärast 31. märtsi 1978 kui teie ei saada meile oma formulari.

Kui teil on mõningaid küsimusi, siis pöörake oma lähema Old Age Security esinduse poole.

Health and Welfare Canada — Santé et Bien-être social Canada

Monique Bégin, Minister — Monique Bégin, Ministre

Emil Eerme tutvustas kunstikoolis eksliibriseid

Kui möödunud suvel Toronto karavani Tallinna paviljonis toimus eksliibriste üldnäitus Emil Eerme kogude materjalidest, leidis see avalikkuse tähelepanu ja tegi ühtlasi nii eesti kui ka eksliibriste tutvustamisel suure töö.

Eksliibristega tutvus Toronto Kunstikooli graafika ala juhataja Fred Hagen, kelle selline väikeseformaadiline kunstiteos ja paljusid tehnikaid kasutatud graafika imetlust äratas, eriti kogumise objektina.

Möödunud aasta novembris pöördus ta Emil Eerme poole kutsega esineda loenguga ja eksliibriste kui ka eksliibriste valmistamisel kasutatud tehnikate tutvustamisega Toronto Kunstikooli „Print making" osakonna õpilastele.

Möödunud nädalal võttis sellest loengust osa üle 50 õpilase ja mitmeid kunstikoole õppejõude. Poolteisetunnilises ettekandes esitati andmeid eksliibriste ajaloost, nende valmistamisest, kasutamisest, kujundamisest, levikust ja kogumisest. Eriti olid õpilased ettekandel huvitatud eksliibrise kasutamisest ja kogumisest, millele lisandus eriline huvi selle väikeseformaadilise kunstiteose valmistamisel kasutatud tehnikast. Eriline huvi langes A. Lee mitmevärviliste siidtrükis, Poola, Ungari ja Saksamaa eksliibristele.

Pärast loengut näidati esinejale kunstikooliõpilaste värskeid töid kui ka varasemate õpilaste töid ja tehti ettepanek sama ettekandega esineda uue õppeaasta alguses 1978. aasta septembris kui ka võimaliku näituse koostamiseks.

Asjasel ettekandel esitas E. Eerme kogusummas 200 eksliibrist üksiklehtedana 15 eri maalt ja paljudes tehnikates. Tutvustatavas kirjutises oli lisatud E. Eerme aadress kui ka ettepanek informatsiooni andmiseks ja vabade eksliibriste kinkimisega kõigile, kes soovivad alustada kogumist. Üks õppejõude teatas, et kunstikool on talle otsustanud kinkida uue eksliibrise.

Eesti Kunstide Keskuse eeloleva aasta tegevuskavas on eksliibriste propageerimine kanada publikule kui ka eesti eksliibrise tutvustamine. Selleks on lubanud oma abi Toronto North Yorgi avalikud raamatukogud, kes on valmistamas nende 24 haruraamatukogus eksliibriste rändnäitusi, millele lisanduvad eriõhtud eksliibriste valmistamisest, nende trükkimisest kui ka kogumisest.

PAUL JUTTUS

HOGAN PONTIAC BUICK LTD.
348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561

PONTIAC
BUICK
LEMANS
PHOENIX
FIREBIRD
SUNBIRD
CENTURY
ACADIAN
SKYHAWK
G.M.C. veoautod
Pruugitud autod

Toimetusele saadetud kirjandus

USURÄNDUR nr. 1 — 1978. — Eesti Baptistide Maailmaliidu ajakirja tänavune esimene number toob toimetaja R. Kaupsi „Saage vägevaks Issandas!", A. Proosi „Sest aeg on otsida Jehoovat", A. Roosi „Uude aastasse", E. Männi „Meie aastate päevad", Ö.R. „Sest sa ei tea", E. Toompuu „Tõeteri sõnasalvest", D. H. Matsoni „Kisendamine kohtumõistja poole", B. Lige „Jõuandja", W. Buschi „Veel aulisem!", L.R. „Indoneesia", W. Buschi „Tänavakivid naeravad mulle otsa!", lühemaid artikleid, vaimulikku luulet A. Kõrmalt, M. Laaneorult, P. Auväärtilt ja M. Polaschekilt, mitmesuguseid lühiteateid, informatsiooni koguduste elust.

BALTIMORE EESTI ORGANISATSIOONIDE BÜLLETÄÄN nr. 127 — 1978. Sisus „Kuuskümmend aastat peremeheõigust", Liili-Anne Parlo „Sini-must-valge trikoloor", A. J. Leinjärve „Kirjandusfondi tänavune auhind", H. Visnapuu „Proloog raamatule", Baltimore Eesti Seltsile uus põhikiri, „Vana Aasta saadeti ära — uus võeti vastu . . .", B. Lige „Vabadus", lehekülg noortele, suur raamatute odavmüük 1978, L. M. „Anton Hansen Tammsaare sünnist möödunud 100 aastat", informatsiooni ja teateid.

S. BROGOWSKI, O.D.
OPTIK
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Ruum 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Toronto, Ont. M5J 2H7
Tel. 862-7115

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 14. märtsil 1978 — Tuesday, March 14, 1978

KIREV MAAILM

NASVILLE — Ameerikas peaks iga inimene vähendama keskmiselt oma päevast soola tarvitamist 50—85% võrra, et hoida oma tervist korras, öeldakse Tennessee College of Medicine uurimises. Keskmine inimene vajavat päevas soola umbes pool grammi, mida normaalseis oludes saadakse toidust ilma soola lisamata. Keskmised ameeriklased aga tarvitavad 6 kuni 18 grammi päevas, rohkem kui 500% vajadusest. Liigne soola tarvitamine on seotud kõrge vererõhu, südamehaiguste ja rabandusega.

STOKHOLM — Rootsi ajakirja „Köpmannen" järgi teostati 1977 ligi 30.000 kauplusevargust, mis tähendab varguste kasvamist võrreldes eelmise aastaga 13% võrra. Eriti suur on poevarguste kasvamine Göteborgis, üle 25%. Stokholmis koguni langes varguste arv pisut.

Gaidide prantsuse-kohvik Eesti Majas

Torontos on toimunud küll mitmeid huvitavaid üritusi, kuid reede-õhtune (3. märtsil) „Põhjala Tütred" vanemgaidide prantsuse-kohvik, Crépes, oli ainulaadne, väga tore ja hästi õnnestunud!

Eesti Majja sisse astudes põrkasime vastamisi tuttavatega: „Kui tore! Kui maitsev! Minge ruttu!" Kiirustasime samme vanemgaidide kohviku suunas. Tavaliselt nii kõle ja iseloomutu väike saal oli muudetud uskumatult hubaseks: väikesed lauad ruuduliste linadega, küünlasära, vaikne jutukõmin ja kauguses prantsus-muusika; ukse kõrval kassa-laud eestimustrilise linaga ja palju küünlaid. Kohe ilmus me juurde lahke tumedasilmaline vanemgaid, kes meid lauda viis. Meile ulatati menüü kaart, kus leidsime üllatavalt suure valiku crépes'e. Neid võis tellida kana-, seente-, singi- või juustuga, samuti õunte ja banaanidega vahukoores või jäätisega. Kohvi oli viies valikus, alates „cafe au lait" kuni „Kaffee Viennese".

Oodates tellitut langesid silmad seintele, mis olid dekoreeritud rippuvate kalavõrkudega ja prantsuse maastikuliste suurte piltidega. Kohvik oli tulvil noori ja vanemaid külalisi, kelle nägudes peegeldus rahulolu. Kuulsime tuttavailt kui palju inimesi oli olnud varem — kohtadest tuli puudus ja esinejad — „Säde ansambel ja Arni Käärid — mahtusid vaevalt külaliste vahele, et meelelahutust pakkuda. Noored hoolitsesid oma külaliste eest väga hästi, sealjuures sisendades igasse sooja teretulemast tunde.

Rahulikus kohvikus istujad aga ei teadnudki, milline kiirus valitses samal ajal all väikeses köögis, kus valmisid kõik need toredad suupisted. Kokad olid ametis täidiste segamistega, osa küpsetas juurde uusi crépse mis toimetati kiiresti üles „kelnerinnadele" lauale viimiseks, et siis jälle uute tellimistega alla rutata. Vaatamata suurele külalis-hulgale oli tellimiste täitmine kiire ja korralik. Vanemgaididele oli see väga rõõmustav üllatus, et nende kohvikut nii suure-arvuliselt külastati — vahepeal lõppesid küll ained otsa ja tehti veel mitu kiiret ostu-käiku nurgapealsesse poodi, kuid hilisemad tulijad pidid leppima kohvi ja koogiga.

Oli tõesti mõnus istuda sõbralikus ümbruses, proovides eriliiki kohvi ja kooke. Oleks meelsasti veelgi kauem olnud, kuid ka see tore ettevõte pidi lõppema. Rõõmustav oli näha nii ühiselt ja sõbralikult töötavaid noori, kelle õhin ja energia vibreeris selles väikeses saalis — me ei pea muretsema, et eesti noored hätta jääksid või see kadumise äärel seisab! Soovime teile kõigile ilusaid suurlaagi päevi Lakewoodis, mis oligi kohvik Crépes mõte.

KÜLALINE

Ontario Etnilise Pressiühingu poolt korraldatud laudkonnavestlusel, kus olid kaastegevad mitmed mitmekultuuri alal töötavad isikud, arutleti Ontario prantslaste, Kanada uue põhiseduse küsimusi. Pildil vasakult dr. J. Kirchbaum, V. Mauko, parlamendiliige N. Leluk, P. Chekuta, W. Markiewicz ja Franco-Ontario Council'i presidendi O. Des Lauriers'i asendaja. Foto: J. Kreilis

Etniline press Kanada ühtsuse tugisambaks

Laudkonnavestlus aktuaalsete probleemide arutamiseks

Ontario etniline ajakirjandus kohtus 2. märtsil Ontario prantslastega, et diskuteerida Kanada mitmekultuurilisust ja terviklikkust. Lisaks arvukale etnilisele ajakirjanike perele olid külalisi mitmest mitmekultuuriga tegelevast asutusest ja organisatsioonist.

Laudkonnavestluses olid osalised Ontario parlamendiliige N. Leluk, kes käsitles Kanada terviklikkust, dr. G. Korey, Ontario Advisory Council mitmekultuuri alal juhataja, arutles uut Kanada põhiseaduse kava ning Franco-Ontario Council'i president O. Des Lauriers vaatles mitmekultuurilisust ja Ontario prantslasist elanikke ja nende kultuuri. Toronto „Sun" kaastööline ja Etnilise Ajakirjanike Klubi asutajaliige W. Markiewicz lähtus ajakirjanduse vaatekohast ja Ontario Pressiühingu aupresident dr. J. Kirschbaum käsitles ühingu osa mitmekultuurilisuses ja Kanada terviklikkuses.

Laudkonna juhiks oli Canadian Consultative Council on Multiculturalism ja National Media Commitee esimees P. Chekuta, kuna sissejuhatuse ja lõpusõna ütles Ontario Etnilise pressiühingu president V. Mauko.

N. Leluk ütles, et Kanada terviklikkus on praegu raskel kriisiajal ja just etniline ajakirjandus on käsitlenud põhilisi õigusi viimaste kuude jooksul. Nüüd kui üle saja aasta on koos elatud on ühtsus ohustatud. Etnilise pressi panus on õige ulatuslik, sest etnokultuurilised grupid peavad hoidma Kanada tervikuna. Ta nimetas keskvalitsust liiga bürokraatseks ja isegi Task Force koostati nii, et sinna ühtki etnilise grupi esinejat ei valitud.

Kanada saatus pole üksi kahe rahva, vaid kogu elanikkonna otsustada.

Uues põhiseaduses tuleks respekteerida kõiki keeli. Kanada mitmekultuurilist pärandit ei tohi kõrvale lükata, see rikastab kõigi elu. Valitsus ei saa seadusandlikult luua harmooniat, selletõttu on etnokultuurilised ühiskonnad praegu vajalikumad kui kunagi enne, sest Kanadat ei loodud mitte Victoria, vaid vaba inimese vaimus.

Dr. G. Korey rõhutas separatismi ohtlikkust Quebecis, mille on põhjustanud inglaste uskumatu ignorantsus prantslaste vastu. Ka Kanada keskvalitsust tuleb muuta vastavalt muutunud ajale, et valitsus saaks oma kohustusi paremini täita. Separatismi ei saa lahendada referendumiga. Kui see lahkumineku soovi tagasi lükkab, tulevad uued tõsised probleemid. Kuid meie kohus on säästa konföderatsioon. Siin kultuurne pluralism ei nõrgenda, vaid tugevndab Kanadat. Põhiseaduse uuendamised ja reformid on vajalikud, kus tuleb arvestada maakohtade eriolukordi ja nende majanduslikku iseloomu. Kriisi ajal tuleb leida realiteetidele vastavat ükstesise mõistmist.

O. Des Lauriers ütles, et tal on esimest korda võimalus avaldada oma vaateid, mis ehk kõigile ei meeldi. Ta selgitas Ontario prantslaste tagapõhja, kellele 1865. a. ei lubatud prantsuse keelt ametliku keelena väljaspool Quebeci. Prantsuse keel oli kuni 1927. aastani Ontario koolides keelatud.

Ontario prantslane on see, kes elab Ontarios ja räägib prantsuse keelt.

Nad on peamiselt farmerid ja kaevurid. Neid on Torontos 60.000, Põhja-Ontarios 150.000 ja Kingston—Quebeci piiri vahel 150.000. Neil pole oma esindajat ei üheski asutuses. Neil on praegu 300 prantsuse algkooli ja isegi kaks ülikooli.

Järgmises põhiseaduses nad soovivad oma osa, kuna Ontario on nende kodumaa. Ta märkis, et inglaste soov oli prantslasi assimileerida. Prantslaste oma kultuuri säilitamine on taganud ka teistele rahvastele omakultuurilise tegevuse võimaldamise.

W. Markiewicz nägi ette etniliste rahvaste keskorganisatsiooni loomise vajadust, et koos olla tugevam ja seista ka tervikliku Kanada eest.

Dr. J. Kirschbaum andis oma kokkuvõttes pressiühingu tööst ülevaate seoses Kanada ühtsusega ja mainis, et mitmekultuurilisus kuulub Kanada elupilti niisamuti nagu inglise ja prantsuse keelte-grupid.

Etniline press tahab niikaua kui võimalik oma kultuure säilitada, sest keegi pole rohkem Kanada terviklikkusest huvitatud kui just meie.

Etniline press on selle poolel, kes annab rohkem õigusi keelelistele gruppidele.

Järgnevas diskussioonis esitati mitmeid küsimusi seoses separatismiga. Selgus, et nii Quebeci kui ka Ontario prantslased on peamiselt föderalistid ja Quebeci eraldumise puhul võiks võibolla ainult 1% Ontario prantslastest siit Quebeci lahkuda.

Somaalia taandus Ogadenist

Vene relvad ja kuuba sõdurid murdsid vastupanu

MOGADISHU – Somaalia valitsus tegi teatavaks, et ta on tõmmanud Ogadeni kõrbest tagasi Somaalia regulaararmee üksused, et vältida nende hävitamist. Somaalia ülemjuhatus teatab, et Etioopia üksused on alustanud vene moodsate relvade ja kuuba sõdurite toetusel suuremat pealetungi ning Somaalia sõdurid on sunnitud ülemvõimu eest taganema.

Nüüd võib oletada, et Etioopia koondab kuuba sõdurid ja kogu oma tähelepanu mässulisele Eritrea provintsile ning katsub likvideerida sealset vastupanu,

millega venelaste ülevõim oleks selles piirkonnas täielikult garanteeritud.

Ühendriikide president Carter kiitis heaks Somaalia otsuse oma regulaararmee üksuste tagasi tõmbumise Ogadeni piirkonnast ning apelleeris ka Kuuba ja N. Liidu poole, et nad oma nõuandjad ja sõdurid Etioopiast välja viiksid. Ogadeni piirkonna mägedesse jäävad aga endiselt edasi võitlema kohalikud partisanid,

kellede likvideerimine sünnitab isegi venelastele, kuubalastele ja nende moodsatele sõjamasinatele suuri raskusi.

Sündmuste kalender

Neljapäeva, 16. märtsil kell 8 õ. Eesti Majas ELK, TES ja Eesti Maja ühine loenguõhtu. V. Lenk peab loengu „Lapsed ja noored eesti kodus".

Neljapäeval, 16. märtsil kell 8 õ. Eesti Majas T. E. Alandusklubi korraldusel A. Haavaniidu loeng „Roheline muru ja valge eesti kask".

Laupäeval, 18. märtsil kell 7 õ. Eesti Majas Toronto Eesti Segakoori „Lõbus laupäevaõhtu".

Laupäeval, 18. ja pühapäeval, 19. märtsil Eesti Majas Ilse Mägiste-Bergmani kunstinäitus.

TEADAANNE

Ants Vommi teise luuletuskogu „VARJUD" ettetellimine pikendatud septembri lõpuni 1978.

Lugupidavalt autor.

Ettetellimise hind $7.00. Paluks saata aadressil: Ants Vomm, 122 Barker Ave., Toronto, Ont., Canada — M4C 2N9

Nalja

Kriminaalpolitsei sekretär külastavale sulipoisile:

„Komissar pole praegu siin. Palun jätke sellele paberile oma näpujäljed."

o

Kaks ärimeest ujuvad pärast laevahukku lauatükikestel merel. Küsib üks:

„Kas sa suudad end veel kaua vee peal hoida?"

Teine: „Vaata, missuguses olukorras meie oleme ja räägid ärist!"

Riin Rivanool

Mida kirjutada

Elus tuleb mõnikord ette selline olukord, kus tead, et pead kirjutama või tahad kohe midagi paberile panna, aga ei tule meelde, millest. Pea on nagu tühja täis või täidetud mõne selleks asjaks ebasobiva mateeriaga, nagu seda on saepuru, kõva kumm, vesi või mõni muu mittevajalik materjal. Peenemalt öeldud — otsid inspiratsiooni.

Vanasti võis sellisel korral närida sulepead. See oli sellisest kenast, pehmest puust, mis pikemaajalise tegevuse järele narmendama lõi. Aga see ei tähendanud, võis ikkagi edasi närida, ainult et siis tuli vahepeal puupuru suust välja sülitada. Ka pliiats kõlbas närimiseks ja seda võis hammaste vahel senikaua pitsitada, kuni pliiatsisüsi vastu hakkas.

Kas olete proovinud tänapäeval sulepead või pliiatsit närida? Ärge proovigegi — see ei kõlba. Ei uutel aegadel osata häid, vanaaegseid kirjutamisabinõusid valmistada.

Pliiatsil on ilmtingimata kumm otsas (võtad suhu — nagu lutt lapsele) ja sulepea on tehtud nõnda kõvast närimiskõlbmatust plastist või ükstapuha mis materjalist, nii et klõbiseb kui kont hambaid pidi ja vähegi tõhusam katsetamine mõjub peagi rahakoti peale, kuna viib su vastuollu oma armastatud hambaarstiga.

Inspiratsiooni ei saa sellest ammugi mitte.

Üldiselt on tänavune talv olnud üsna mitmeküljelt sündmusrohke ja lihtsalt kadestamisäratavalt paljud teavad rääkida, kuis nad lumetormi jäid, auto lumehange ära kaotasid või kuidas koos nende omaga kaks-kolmkümmend sõidukit maantee-tuisus ükstesisele päris ahela kombel sisse sõitsid. Kui mitte muud, siis vähemalt nõnda palju ikka juhtus, et auto jäi tänaval jää-libedale või lihtsalt garaazhiteele kinni ja tuli kalli raha eest lasta välja vedada.

Meil — mitte midagi taolist! Torm murdis ainult TV-masti majakatusel maha ja see on kõik.

Isegi mu kauaaegne ja alatine inspiratsioonialikas Aadam on nii vagur ja tasane, nagu karu talveunes või lambatalleke põhuvirnal. Mingit ütlemist ega pahandust ei ole — mine või igavusest hulluks.

„Aga sul on ju toatäis Aadama lapselapsi, küll nendest kirjutada saaks!" osatab mõni sõbranna abivalmilt, ega teagi, et sellelgi rindel on kõik muutusetu, või siis tehakse ainult seda, millest kirjutada ei kõlba. No öelge, kas saaksite mingit inspiratsiooni sellest, et Aadu oli kõige parem lõpetaja algkooli I klassis ja sai selle eest „trofee", et Tiina kirjutas 12-leheküljelise „uurimise" ja kavatseb osa võtta koolidevahelistest võistlustest, et Tõnn, kes on 6-aastane oli vahepeal maha jätnud oma „pruudi", kellega ta 4-aastaselt käima hakkas, aga nüüd jälle edasi käib, või et Mart teeb head tööd matemaatikas ja pisikesed tüdrukud on aina paid ja kallikesed?

Ei sellest saa mingit klikki ajukoopastesse, ega ajaks sulepeanäriminegi, isegi mitte siis, kui sellist vanaaegset riistapuud olekski!

Igas heas seltskonnas on talvekülmadega armastatud kõneaineks vähemalt haigusedki, kui just muud meelde ei tule. Kellel üks või teine tõbi kallal, kuidas sellest lahti saadi, raviti, kui hirmsad olid valud, võdinad ja värinad, palavik ja köhahood ja palju muud.

Meil — ei midagi taolist! Korraks küll juhtus, et Aadam aevastas ja kohe kaks korda järjesti. Mul käis juba selline rõõmus judin läbi südame, et kui see just Siberi- või Hong-Kongi-flu ei ole, ehk on siis Texase oma või vähemalt mingi viirusega külmetus ja annab võimaluse tohtrile helistamiseks ja seltskonnas sõnaõiguseks.

Arvate, et saatus mulle sellise võimaluse üsna lahkesti süüle puistas? Ei sinna poolegi. Oma armsa abikaasa hoolitsevaile päringutele vastas Aadam külmalt:

„Tolm läks ninna, sellepärast aevastasin." Tolm??? Meie puhtas majas. Aga ma ei teinud sellest mingit muuhrit, tüli ega löömingut, sest tõenäoliselt oli ta vaid käinud ühte mu roosilillekest aknapealses potis nuusutamas, kuna sellega juhtus nagu jõulukoraalis kohe, et „kesktalvel külmal ajal", lill hakkas õitsele.

Oma karjäärі ja kuulsuse ajal on igaühel ikka nõuandjaid ehk nõunikke. Kuhu on küll jäänud minu omad? Relvavend, Reamees, Kirikuline, Patrioot, Semu, Vana sõbranna ja mõned nimetud — pole teist vaatamata tuulde sosistatud soovidele mõndaaega enam midagi kuulnud!

Saadan teele veelkordse ohke: ärge hoidke oma arvamusi vaka all ega peitke talente tuhahunnikusse, vaid puhuga neilt tahmakord ja pange söed hõõguma vanas vaimus ja võimus!

Tervitab Teie RIIN.

Rõkkav laul ja naerulaginad

Pühapäeva, 5. märtsi õhtul korraldasid gaidlipkond „Rajaleidjad" ja skautüksus „Lembitu Malev" siseruumi-suurlõkke Peetri kiriku saalides. Lõkke tulu oli määratud kiriku ehitusfondi noorte tänuna tasuta koonduseruumi ja noortekodu eest. Lõkke avasõnad ütles Lembitu Maleva vanem Heino Jõe, lõkkejuhtidena toimisid Katrin Kütti, Vivian Mägi ja Jaak Järve.

Õhtu möödus rõkkava laulu ja naerulaginate tähe all, kusjuures noored esinejad ja publik sulasid ühiseks rõõmsaks perekonnaks. Originaalseima ettekande esitasid Lembitu vanemskaudid — nuiamehed — „laulumasina". Külalisi tänas Rajaleidjate juht Monica Haarmann ja koguduse õpetaja praost Oskar Puhm kiitis tublisid noori ning noortejuhte, kelle nooruslik vaim elustab ka kogudust. Õhtu lõppes ühises kohvilauas.

Noorteruum kiriku keldrikorral on vaibastatud põranda ja puitmaterjalist seintega. Ruumi eestipärane mööbel ja ühte seina kattev auhindade vitriin on valmistatud Lembitu vanaskautide — lellede poolt. Omapärase sisustuse ja maheda valgustusega ruum on üks ilusamaid kogu hoonetekompleksis. Kui see pole parajasti noorte kasutuses, siis leidub alati soovijaid, kes tahaksid oma koosolekut pidada seal — atmosfääri pärast.

Kuulutamine

„VABA EESTLASES"

täidab oma eesmärgi